Narodna in Studijska Knjižnica via Geppa, 9 TRIESTE

List izhaja ... Posamezna številka 25 lir, zaostale številke dvojno. Naročnina: celoletna 1100, polletna 600, trimesečna 350, mesečna 90 lir. Oglasi: 30 lir mm v širokosti 1 stolpca, plačajo se vnaprej

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto VIII. štev. 49 (428) TRST - SOBOTA, 22. DECEMBRA 1956 Posamezna štev. 25 lir

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: TRST, ulica Capitolina 3; telef.: 44-046 in 44-047
Odgovorni urednik: RUDOLF BLAŽIČ (Biagi)
založništvo „Dela"; tiska tip. Riva ul. Torrebianca 12

Tržaški komunisti so bili seznanjeni z rezultati VIII. kongresa KPI

- *Svečana proslava 15. obletnice junaške smrti Pinka Tomažiča*
- *Poročilo tov. Vidalija o zaključkih kongresa*

V torek zvečer je bil v Kinu ob morju plenum partije, ki je bil sklican za proslavo 15. obletnice junaške smrti Pinka Tomažiča in za poročanje tržaške delegacije na VIII. kongresu KPI.

Takoj po otvoritvi plenuma je namestnica sekretarja tov. Bernetičeva proslavila Tomažiča in njegove tovariše. V svojem proslavnem govoru je tov. Bernetičeva v kratkem orisala Tomažičevo življenje in njegovo borbo proti fašizmu. Poudarila je Tomažičevo predanost delavskemu gibanju in njegov stalno bojujoči čut za proletarski internacionalizem, ki je bil in je potreben na tej zemlji, kjer se prepletajo poleg drugih različni nacionalni interesi.

Po proslavi Tomažiča je tov. Vidali podal v imenu delegacije, ki je bila v Rimu, poročilo o kongresu KPI.

Kongres KPI je bil dogodek državnega in mednarodnega pomena. Za ta kongres je bilo pričakovanje veliko. Bil je v težkem trenutku. Njegove priprave so kljub težavam trajale ... mesecev. Razprava se je vlekla skozi devet mesecev.

Značaj kongresa

Govornik je poudaril, da je kongres bil posebnega značaja, ker je prišlo do izraza v ideološki in politični razpravi, v prilagajanju konkretnih borbenih vprašanj, v razčlenjevanju izkušenj na vseh poljih. Na kongresu se je opažala svoboda in sproščenost v kritični razpravi, istočasno pa so soglasno sprejeli politično resolucijo in statut, kar pa je dokaz sile partije, ki je podvržena vsakovrstnim napadom z vseh strani.

Zato je tov. Vidali govoril o enotnosti tržaške delegacije na kongresu, kar je bilo posebnega pomena. Z odra tega kongresa je tržaška delegacija lahko govorila najnaprednejšemu delu italijanskih demokratičnih sil, demokratičnemu in tudi buržoaznemu tisku o težkem stanju, v katerem se nahaja tržaško gospodarstvo. S tega odra je tržaška delegacija lahko zaprosila italijanske komuniste in italijanske demokratične množice za pomoč v borbi za rešitev vseh teh vprašanj, ki so življenjske važnosti za naše mesto. Govornik je tudi poudaril našo povezanost s KPI, določujoč akcijo, ki jo je treba izvršiti zato, da se tudi do organske enotnosti to partijo. Z zaključkom kongresa se tudi pred tržaške komuniste postavlja naloga preučitve njegovih materialov in delovanja na podlagi gesla, da je treba delovati, boriti se, pripravljati zato, da lahko ...ničimo.

Potem, ko je poudaril prisotnost delegacij bratskih partij, ki so v bratskem vzdušju iznesle različna stališča, je tov. Vidali orisal vzdušje, v katerem se je kongres vršil. Dejal je, da je bil ta kongres dejansko dokaz življenjskosti KPI, ki preko prenovitve ne namerava zavreči nobenih novih ali starih ..., marveč hoče z večjo jasnostjo določiti naloge, ki stoje pred italijanskim delovnim ljudstvom za dosego tiste italijanske poti v socializem, ki edina odgovarja italijanskim pogojem. Prav tako je govornik poudaril, da je kongres hotel dokazati, da je treba odpraviti vsakršen odpor proti prenovitvi in okrepitvi, in hotel še bolj poudariti demokratični in nacionalni značaj partije.

Tov. Vidali je tudi omenil sliko mednarodnega položaja, ki je izšla s kongresa, in naloge, ki izhajajo s tega položaja. Omenil je sliko položaja v zvezi z Egiptom, Madžarsko, z diskusijo v mednarodnem delavskem gibanju, poudarjajoč vlogo socialističnega internacionalizma in Sovjetske zveze, prve socialistične dežele. Vprašanjem italijanske poti v socializem je govornik posvetil večji del svojega poročila. Omenil je, kako postavljajo italijanski tovariši vprašanja borb na podlagi specifičnih italijanskih pogojev. V ospredje se postavljajo borbe za agrarno reformo, za omejitev oblasti monopolov, za uresničenje ustave, kar se lahko doseže le na podlagi množične borbe, ki naj prisilijo državo, da zavzame stališče v prid večine ljudstva. V tej akciji se kmečke množice, srednji sloji, mali in srednji industrijci lahko zberejo okrog delavskega razreda, ki je nosilec vseh osnovnih zahtev italijanskega ljudstva.

Osnovna vprašanja

Poleg tega so še osnovna vprašanja borbe za svobodo, definicija italijanskega položaja je v tem, da so bile napredne, somokracijo in socializem. Specialistične sile tiste, ki so se vedno postavljale v obrambo temeljnih pridobitev osvobodilne borbe in ustave. Italijanska pot v socializem izhaja iz gospodarskih, zgodovinskih pogojev, iz pogojev razvoja delavskega gibanja, iz razvoja socialističnih sil v svetu. Ustava je dejansko zelo velika pridobitev, ker ustvarja pogoje s svojo uveljavitvijo za napredovanje v smeri socializma. V borbi za uveljavitev ustave, za napredovanje v socializem je delavski razred tisti, ki lahko vodi ostale množice in zagotovi uresničenje vseh zahtev.

Tov. Vidali je potem, ko je podčrtal osnovne točke sedanje borbe v Italiji, ponovil, kot že na kongresu, naše soglašanje s postavkami kongresa. Glede sindikalne enotnosti in socialistične združitve smo na stališču KPI, ker oboje se mora doseči na zdravi, ne pa na protikomunistični podlagi.

KPI je s svojim kongresom dokazala, da je najvažnejša sila v taboru demokracije in delavskega gibanja zaradi svoje številčnosti, svojega prestiža, svojih značilnosti, svoje odločne borbenosti. Poudaril je potrebo po borbi proti sektaškemu maksimalizmu in reformističnemu revizionizmu, ker je KPI revolucionarna partija, partija akcije, partija izkoriščanega razreda, ki potrebuje trdnega, odločnega in enotnega vodstva. Mora biti partija, ki je v stanu biti na čelu delavskega razreda in večine ljudstva na italijanski poti v socializem.

Na koncu je sekretar KP TO dejal, da tržaški komunisti imamo dolžnost preučiti, dojeti, uveljaviti v tržaškem okviru usmeritev kongresa KPI zato, da se tudi mi udeležimo prenovitve in okrepitve partije. Če pogledamo na rezultate tega leta, lahko beležimo uspehe na volitvah, v vsakdanjih političnih in gospodarskih borbah in prav posebno dokaz moči v tem zadnjem času, ko se je vršil vsesplošni napad na naše vrste. Zato lahko gremo naprej z navdušenjem po poti, ki jo je nakazal VIII. kongres KPI v nove uspehe in zmage!

Uredništvo in uprava želita vesele božične praznike bralcem, raznašalcem, podpornikom in prijateljem „Dela"

REZULTATI volitev na Goriškem

V nedeljo in ponedeljek so bile na Goriškem pokrajinske in občinske volitve. Rezultati pokrajinskih volitev so naslednji:

Veljavnih glasov 79.087: Krščanska demokracija 38.185 ali 48,3%, KPI 8.137 ali 10,3%, KPI in lista naprednih Slovencev 4760 ali 6%. KPI-PSI-LNS 3074 ali 3,9%. PSI 6088 ali 7,7% (KPI-PSI-LNS skupaj 22.059 ali 27,9% glasov), PSDI 7409 ali 9,4%, MSI 4836 ali 6,1%, slovenska lista 3047 ali 3,8%, PLI 2529 ali 3,2%, monarhisti 1022 ali 1,3%.

V šestnajstih volilnih okrožjih je bilo izvoljenih 14 demokristjanov, 2 komunista (tovariša Silvio Polecetto in Fulvio Bergamas). Ostali sedeži so bili dodeljeni: 2 KPI (Romano Nerino in Marija Selič), 1 listi naprednih Slovencev (Miladinu Černetu), 1 PSI, 1 PSDI, 1 liparjem, 1 DC in 1 MSI.

Občinske volitve so takole izpadle:

V Gorici: DC 12.601, MSI 2592, liparji 1801, LNS 898, KPI 1067, PSI 875, PSDI 2405, PRI 368, PLI 898, PNM 723, PMP 453. Sedeži so takole razdeljeni: DC 23, PSDI 4, MSI 4, SL 3, KPI 2, LNS 1, PSI 1, PLI 1, PNM 1.

V slovenskih občinah

DOBERDOB: Lista občinske enotnosti 413, slovenska lista 300; občina je dobila napredno občinsko upravo.

SOVODNJE: Lista občinske enotnosti 489, slovenska lista 165; občina ostane v naprednih rokah.

ŠTEVERJAN: Lista občinske enotnosti 215, slovenska lista 229; občina ostane v rokah Agnelettovcev.

TRŽIČ: KD 6797, KPI 2509, PSI 1958, PSDI 1456, MSI 1091, PLI 549, PNM 351, PRI 293.

Liste KPI in PSI so še dalje obdržale občinsko upravo v Turjaku, v Šempetru ob Soči, v Škocijanu in v S. Lorenzo di Mossa. Napredne sile so torej pridobile doberdobsko občino.

Demokristjanski in desničarski krogi so pričakovali, da bodo na teh volitvah levičarske sile propadle. Križni ogenj proti komunistom je imel prav ta namen. Toda vsi manevri reakcionarnih sil niso uspeli. Napredne sile so obdržale svoje pozicije. Morda bo presenetilo dejstvo, da je Lista naprednih Slovencev v Gorici izgubila precejšnje število glasov. Voditelji liste pripisujejo to izgubo glasov pozivu, naj slovenski volivci izbirajo med levičarskimi strankami. Slovenska lista pa je v Gorici pridobila par sto glasov, kar ni čudno, saj so tem ljudem delali propagando celo druge centristične stranke in je zadnje dni skoraj zgledalo, da je bil slovenski radio v Trstu stavljen na razpolago liparjem in njihovim protikomunističnim izbruhom. Ne smemo niti pozabiti, da je goriški nadškof naslovil na slovenske vernike posebno pismo, v katerem jih je kot v inkvizitorskih časih pozval, naj ne volijo naprednih list in jim grozil s smrtnim grehom.

Indijsko-kitajsko prijateljstvo

Prijateljstvo med LR Kitajsko in Indijo se čedalje bolj utrjuje na podlagi 5 načel mirnega sožitja, ki so jih prvič iznesli prav voditelji obeh dežel. Ministrski predsednik Kitajske Ču En Laj je bil prve dni decembra že drugič v dveh letih na obisku v Indiji. V teku tega obiska sta Čun En Laj in Nehru potrdila, da se prijateljstvo in sodelovanje med obema deželama ugodno razvija v obojestransko zadoščenje in korist. Eden izmed znakov tega sodelovanja je tudi obisk najvišjih verskih in političnih predstavnikov Tibeta, Dalaj Lame in Pančem Lame, ki sta se udeležila svečanih proslav 2500-letnice Budove smrti. To je dokaz več, da ni več med Indijo in Kitajsko nobenih pregraj in da bo prav gotovo prijateljstvo med obema največjima deželama Azije rodilo koristne sadove ne samo za mir in prijateljstvo med narodi v Aziji, temveč tudi za mir in njegovo utrditev v svetu.

Kadar pojasnjuje razvoj položaja na Madžarskem

Vloga protirevolucionarjev in vprašanje delavskih svetov

Položaj na Madžarskem se je iz političnega vidika precej ustalil. To morajo priznati tudi zahodni krogi, ki z jezo opažajo, kako se utrjuje ugled Kadarjeve revolucionarne vlade delavcev in kmetov. Kljub temu nastajajo sedaj velikanske gospodarske težave, ker so se z vso silo začele čutiti posledice šesttedenske prekinitve dela. Primanjkuje premoga in električnega toka. Nekatere tovarne tem ko grozi nevarnost, da bodo so morale v veliki meri zmanjšati svojo proizvodnjo, medmorale največje tovarne prekiniti delo za nekaj časa, dokler ne bodo premogovniki začeli dobavljati zadostno količino premoga.

Vlada je kljub temu prepričana, da se bodo premostile tudi te težave in da bo v kratkem mogla madžarska industrija izkoristiti v dobršni meri svojo proizvodno zmogljivost. V novih gospodarskih navodilih je rečeno, da bo industrijska proizvodnja v prvem času usmerjena predvsem k proizvajanju predmetov za široko potrošnjo. Izvoz se bo omejil le na tiste proizvode, ki se lahko pogrešajo na notranjem trgu. Tudi plačne lestvice so bile reorganizirane in so se plače na splošno dvignile za kakih 10%, čeprav je ta povišek v nevarnosti zaradi možnosti inflacije, ki izhaja iz neproduktivnosti.

Ministrski predsednik Kadar je v sredo imel tiskovno konferenco. To je prva tiskovna konferenca po 23. oktobru. Na tej konferenci je Kadar dejal, da so se protirevolucionarji skrivali za demagoškimi gesli do 30. oktobra. S prihodom kardinala Mindszentyja pa so odkrito stopili na plan. Sedaj se po vojaškem zlomu zopet skrivajo pod demagoškimi gesli. Zaradi tega je bitka za njihovo razkrinkanje težka.

Glede delavskih svetov je Kadar dejal, da bodo igrali veliko vlogo v deželi, a da je vlada morala odločno nastopiti proti protirevolucionarnim elementom, ki so se v njih skrivali. Zato se je Kadar začudil nad stališčem voditelja prijateljske Jugoslavije Kardelja, ki je razvijal tezo, da bi bilo treba dati oblast delavskim svetom, čeprav je obstajala delavsko-kmečka oblast, ki zagotavlja uresničenje vseh pridobitev ljudskih množic. Kadar je tudi omenil, da so imeli protirevolucionarji v centralnem budimpeštanskem svetu in v drugih svetih namen postopoma izključiti iz njih komuniste in si tako ustvariti novo platformo za svoja protisocialistična dejanja.

Kardelju je tudi dejal, da bo prav gotovo spremenil svoje stališče glede tega vprašanja, ko se bo podrobno seznanil s stanjem, ki je bilo nastlo v deželi.

V CRDA večina delavskih glasov za listo FIOM-CGIL

Izidi volitev v tovarniške odbore v podjetjih CRDA so naslednji:

Ravnateljstvo: FIOM-CGIL 40 glasov med uradniki in 14 med delavci, CISL pa 877 med uradniki in 59 med delavci. Vse štiri sedeže je dobila CISL, kot lansko leto.

V ladjedelnici Sv. Marka: FIOM-CGIL 13.939 glasov ali 62% (6 sedežev), CISL 8442 ali 38% (2 sedeža). Med uradniki je CISL dobila oba sedeža. FIOM-CGIL je dobila 800 glasov več.

V Tovarni strojev: FIOM-CGIL 5777 ali 54% (4 sedeže), CISL 4899 ali 46% (3 sedeže). CISL je dobila oba sedeža med uradniki. FIOM je izgubila 6% glasov, a razmerje med sedeži je ostalo isto.

V ladjedelnici Sv. Roka: FIOM-CGIL 2254 ali 70% (4 sedeže), CISL 966 ali 30% (2 sedeža med delavci, 1 sedež med uradniki). FIOM je povečala svoje glasove za 2%.

V bistvu se rezultati kljub nesramni gonji liberinskih sindikatov ostali isti. V ladjedelnici Sv. Marka in Sv. Roka so se celo zvišali v korist razrednega sindikata FIOM-CGIL.

Obnavljanje izkaznic v zaključni fazi

Sekcije in celice se pripravljajo na zaključno fazo kampanje za obnavljanje izkaznic, medtem ko so dejansko še le začele delo za pridobivanje novih članov.

Številne celice so že dosegle 100 odst., druge so na tem, da ta rezultat dosežejo. Tudi ta teden se beležijo novi razveseljivi rezultati v kampanji za pridobivanje novih članov.

Sekcija *Milje*, ki je največja na vsem področju, je na področju obnovitve izkaznic dosegla 82,18 odst. V podrobnosti: celica ladjedelnice Sv. Roka 88 odst., celica Martinuzzi 83 odst., celica Zetkin 88 odst., celica v Lazaretu 90 odst., celica Fontanella 89 odst., moška celica Sv. Barbare 88 odst., ženska celica v Griži je pridobila novo članico.

Sekcija *Magdalena* je dosegla 98,5 odst. in že pripravlja praznik za razdelitev izkaznic, ki bo v soboto 29. decembra v krožku «Čebulec».

Sekcija *Prosek - Kontovel* je dosegla 100 odst.

Sekcija *Tomažič* je pri *80* odst. in je rekrutirala 8 novih tovarišev, kar pomeni, da jih je v zadnjem času pridobila skupaj 10 novih.

Zelo pozitiven je tudi rezultat celice Tržaškega arzenala, kjer so tovariši dosegli 95 odst.

Sekcija *Trebče* je dosegla 87 odstotkov.

Sekcija *Sv. Ana* je na višini 70 odst. in je pridobila 1 novega tovariša (torej skupno 5). Tudi sekcija na *Greti* je na višini 70 odst., je pa pridobila 5 tovarišev, njena mladinska sekcija pa je obnovila izkaznice 76 odst. mladincev z 1 novim članom.

Ostale sekcije so dosegle naslednje rezultate: *Škedenj* 90 odst. (1 novega - skupno 4 nove), *Sv. Jakob* 85 odst., *Općine* 60 odst., *pristaniške celice* 70 odst., celica *Col* na Pončani 100 odst. z 1 novim.

V teku praznika ob razdelitvi izkaznic sekcije Stare mitnice sta se dva udeleženca prijavila za vstop v partijo.

Delegacija ZKJ v Italiji

Po VIII kongresu KPI se je delegaciji ZKJ v Rimu pridružilo večje število predstavnikov ZKJ, ki so sedaj v gosteh KPI in vračajo obisk delegaciji KPI, ki je bila v Jugoslaviji. Delegacija ZKJ je sestavljena iz Stamboliča, Lidije Šentjurčeve, Anke Beruš, Koliševskega, Sekuliča in več drugih visokih voditeljev jugoslovanskih komunistov. Delegacija je po kongresu imela važne politične razgovore z voditelji KPI. Po razgovorih je delegacija odpotovala po Italiji. Obiskala je Bologno, Reggio Emilia, Milan in se tam pobliže seznanila s problemi KPI. Stambolič je pred odhodom iz Rima v druga mesta Italije izjavil, da je bil zelo zadovoljen, da se je udeležil kongresa KPI in podal zelo pozitivno oceno odločitev, ki so s kongresa izšle.

Stambolič je predvsem poudaril, da je udeležba ZKJ na kongresu KPI znak, da se sodelovanje med obema partijama ugodno razvija in poglablja. Delegacija ZKJ je bila povsod, kamor se je podala, zelo prisrčno, prijateljsko in tovariško sprejeta. Jugoslovanski delegati so se zanimali tudi za vprašanja občinskih uprav, ki so v rokah levičarskih sil, in za razvoj zadružništva v Emiliji. Zelo so se tudi zanimali za organizacijo partije po tovarnah.

Predstavnik tržaške ZKM v Parizu

Pretekli teden, in sicer 13., 14. in 15. je bil v Parizu ustanovni kongres Zveze komunistične mladine Francije. Tržaško federacijo Zveze komunistične mladine je na tem kongresu zastopal tov. Davide Pescatori, ki je v svojem pozdravnem nagovoru izrazil solidarnost slovenskih in italijanskih komunističnih mladincev in mladink s francoskimi komunisti zaradi fašističnega napada na glavni sedež njihove partije in uredništva partijskega glasila «Humanitè». Ob tej priliki je tov. Pescatori izročil znesek 5.000 frankov, ki jih pošilja tržaška antifašistična mladina kot prispevek za popravila. Tov. Pescatori je tudi v imenu tržaške antifašistične mladine želel francoski mladini obilo uspehov v borbi proti vojni in fašizmu, za mir, neodvisnost kolonialnih narodov, za demokracijo in socializem.

Japonska v OZN

Generalna skupščina OZN je na priporočilo Varnostnega sveta soglasno sprejela Japonsko v OZN. Japonska je 80. članica te organizacije. Generalna skupščina je tudi razpravljala o vprašanju razširitve Varnostnega sveta OZN.

Nekaj mnenj o kongresu KPI

Ko se je tržaška delegacija, ki je prisostvovala VIII. kongresu KPI, vrnila iz Rima, smo se srečali z njenimi člani, katerim smo postavili nekaj vprašanj.

Tovariš Vidali, vodja delegacije, katerega smo vprašali, kaj se mu zdi o mednarodni važnosti kongresa, o udeležbi in prispevkih predstavnikov bratskih partij, nam je odgovoril:

«To je bil kongres največje in najmočnejše komunistične partije v kapitalističnem svetu. Prav zaradi tega je bil prisoten mednarodni tisk, ki je od blizu sledil poteku in je o tem obveščal javnost v vsem svetu, seveda po svoje. Prav posebno so poročilo tov. Togliattija in njegovi zaključki predstavljali bogat, ustvarjalen in izviren prispevek k italijanski predelavi sklepov XX. kongresa KP SZ, določujoč strategijo in taktiko KPI in osnovne obrise preteklega, sedanjega in bodočega razvoja italijanske poti v socializem.

Veliko zanimanje sta zbudila na kongresu mirna in resna govora poljskega in jugoslovanskega predstavnika, ki sta razvila mnenje svojih organizacij o zadnjih mednarodnih dogodkih in o notranjem položaju lastnih dežel. Ni dvoma, da bodo številne stvari, ki so prišle na dan na VIII. kongresu KPI, služile za usmeritev tudi drugim komunističnim partijam v kapitalističnem svetu in bodo predmet preučevanja s strani vsega mednarodnega komunističnega gibanja.»

Na vprašanje, kakšne so osnovne značilnosti sprememb v novem statutu, je tov. Bernetičeva odgovorila:

«Novi statut vsebuje načelne spremembe. Novosti so velike važnosti, ker razvijajo večjo demokratizacijo partijske organizacije, izboljšujejo povezavo med terenom in vodstvom, zagotavljajo vsakemu članu možnost uveljavitve, predvidevajo potrebne ukrepe za demokratično delovanje vodilnih organov. V statutu je poudarjeno demokratično načelo podreditve sklepom večine, se hoče onemogočiti delitev med delavci in intelektualci, se določajo različne oblike izvolitve vodilnih organov, dodeljujoč plenarnim organom možnost sklepanja o tem vprašanju. Vsekakor je to dokument, ki ga moramo dobro preučiti, ki odgovarja velikim nalogam partije, ki je kot nalašč pripravljen za prenovljeno in ojačeno partijo v borbi za socializem.»

Tov. Destradija smo vprašali, kakšen je nauk italijanske poti v socializem za Trst.

«Po sporazumu od oktobra 1954, ki potrjuje prehod našega ozemlja k italijanski upravi, ni nobenega dvoma, da smo sestavni del velike družine italijanskih delovnih ljudi in demokratov. Zato je italijanska pot, ki je bila tako konkretno nakazana na kongresu, naša pot, upoštevajoč seveda naše posebnosti glede na zemljepisno lego, na narodnostna, gospodarska vprašanja. Kongres nam je jasno nakazal cilje in oblike borbe za njihovo uresničenje. Z vsemi delovnimi silami se morajo naši delovni ljudje boriti za dosego tistih ciljev, kar morajo napraviti tudi vse tiste sile, ki si v resnici želijo odprave spon, katere zavirajo napredovanje ljudstva v smeri boljše bodočnosti. Ker je bodočnost italijanskega ljudstva tudi naša, se moramo skupno z njim boriti za uresničenje njegovih ciljev.»

Tovariša Lovriho smo vprašali, kaj se mu zdijo komentarji buržoaznega tiska o vzdušju «terorja» in «pritiska», ki naj bi vladalo na kongresu.

Tovariš Lovriha je dejal, da je njegov vtis, da je bil to kongres na katerem so se z velikim pogumom postavila vsa vprašanja na podlagi kritične in samokritične analize. Z ogorčenjem — pravi tov. Lovriha — sem bral v buržoaznem tisku o «vzdušju terorja in pritiska». Na to je dovolj jasno odgovoril tov. Togliatti. «Moram pa poudariti, do je delo potekalo v borbenem, demokratičnem, resnem in discipliniranem vzdušju.»

Tovarišu Padovanu iz Trebč smo zastavili vprašanje, kako gleda na rezultate kongresa z vidika partijske enotnosti.

«Čeprav je bila diskusija — je odgovoril — živa, kritična in je iznašala tudi različna stališča, ker je bila v resnici široka in je zajela vsa vprašanja bodisi na mednarodnem kot na italijanskem polju, mislim, da je kongres vsem pokazal kompaktnost in bistveno enotnost. To so dokazala glasovanje — soglasno — za zaključno resolucijo, ki v resnici izraža rezultat razprave in je bila kolektivno izdelana, glasovanje — soglasno — za statut in prav tako tudi tajne volitve za imenovanje novih vodilnih organov.»

Tudi druge člane delegacije smo intervjuvali, a njihovih odgovorov ne moremo objaviti zaradi pomanjkanja prostora.

Sporazum med Poljsko in ZSSR

V ponedeljek so v Varšavi podpisali važen sporazum med Poljsko in Sovjetsko zvezo. Sporazum ureja položaj sovjetske na Poljskem urejen z med- sta omenjeni sporazum podpisala minister za zunanje zadeve Rapacki in obrambni minister Spihalski, za ZSSR pa zunanji minister Šepilov in obrambni minister maršal Žukov.

Tako je položaj sovjetskih čet na Poljskem reguliran z meddržavno pogodbo. V sporazumu ugotavljata obe vladi, da navzočnost sovjetskih čet na Poljskem na noben način ne krši suverenosti poljske države in ne more imeti za posledico njihovega vmešavanja v notranje zadeve Poljske.

Med tem se po vsej Poljski nadaljuje volilna kampanja za novi Sejem, t. j. poljski parlament. Z objavo kandidatnih list je te dni volilna kampanja prešla v novo obdobje. Poljski časopisi poročajo, da vlada za volitve izredno veliko zanimanje po vsej deželi.

Volitev se bodo poleg Združene delavske partije udeležile tudi druge stranke. Vseh kandidatov je 720.

Ta teden je prispela na Poljsko delegacija Zveze komunistov Jugoslavije, kateri načeluje član Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanovič. Ta je imela te dni važne razgovore z voditelji Združene delavske partije in bo obiskala važna poljska mesta kot so Krakow in Katowice.

Po isti poti
z italijanskim delavskim razredom v socializem

VIII. kongres KPI je bil iz vseh vidikov velik kongres. Sovražnik je upal, da bo videl partijo, ki so jo razkosali notranji spori, ki je padla v zmedo in se razkrojila. Toda ostal je razočaran. Kongres je bil javen, tisk je bil prisoten brez omejitev. Trajal je osem dni in desetine delegatov je v tem času interveniralo, izneslo gledišča svoje delegacije ali pa osebna, o političnih, ideoloških, organizacijskih, nacionalnih in mednarodnih problemih.

Kongres se je vršil v zunanjem ozračju, ki ga je pripravil nasprotnik: lepaki polni žalivk, prve strani večjih listov so bile posvečene kongresu, komentarji so prinašali sovražno kritiko, pojavili so se poskusi fašističnih manifestacij, bodisi proti kongresu kot proti inozemskim delegatom.

Kongres je potekal v ozračju vedrosti, zavestne discipline, ki je iznenadila tudi največje dlakocepce, diskusija se je vršila v ozračju prisrčnosti. Resolucije so bile odobrene soglasno in skoro soglasno so bili izvoljeni vsi vodilni organi. Nasprotnik je ostal razočaran in zato danes molči. Manifestacija sile in moči italijanskega komunizma, ki ga je obdajala topla solidarnost mednarodnega komunističnega gibanja, je bila v resnici veličastna.

Kongres je sedaj za nami. Diskusija je zaključena in sedaj je treba začeti z izvajanjem odobrene linije, smernic in sklepov. Treba je pospešiti borbe, akcije in vse delo.

Isto velja tudi za nas. Naša delegacija je bila sprejeta na kongresu prisrčno in z živo željo, da se kmalu reši problem naše pripadnosti. V naši partiji imamo že večino, ki hoče spremenitev partije v federacijo, toda mnogo tovarišev se ni še izjavilo. Treba je govoriti s temi tovariši, diskutirati s tistimi, ki imajo pridržke. Referendum velja kot posvetovanje za tiste, ki se niso še izjavili in na ta način bomo prišli v stik s tovariši, ki jim je treba pomagati, da se otresejo predsodkov in pridrzkov. Ko bomo opravili to delo prepričevanja, bomo sklicali kongres, ki bo podal obračun posvetovanja s tovariši, sklepal o spremembi imena partije, sprejema statuta KPI in dokončno odločil o spremembi naše organizacije.

Toda že sedaj smo sestavni del italijanskega komunističnega gibanja, ker naše delovanje, naša borba, naša usmeritev tudi ne morejo biti drugačne, ker smo ponosni, da korakamo skupno z italijanskim delavskim razredom po isti poti v socializem.

Tovariši naj študirajo poročili tovarišev Togliattija in Longa, resolucije, ki jih je odobril kongres, dojamejo naj odobreni statut. To so neobhodno potrebni dokumenti za izboljšanje našega dela, za premostitev naših napak in šibkosti, da napravimo iz naše partije širši organizem, bolj disciplíniran, bolj povezan z množicami in boljše prilagojen položaju.

Tudi mi hočemo, da bo imela naša partija tak organizacijski ustroj, metode vodstva, notranje življenje, da bo postala vedno bolj organizacija borbe, politično živa, bogata na iniciativah, ki naj pridobi nove sile in mobilizira vse svoje člane.

Tudi mi se moramo obnoviti, okrepiti, učiti, povezati z mednarodnim položajem in stvarnostjo v krajevnem in vsedržavnem merilu, če hočemo napredovati.

In korakali bomo naprej, ker uživamo zaupanje delavskega razreda, ki je bil v težkih trenutkih in bo vedno ob naši strani.

Še en sporazum na Poljskem

Med predstavniki države in poljske cerkve je bil sklenjen sporazum, ki rešuje vse dolgoletne viseče probleme med cerkvijo in državo. S tem sporazumom sta zadovoljni obe stranki, kar bo prav gotovo omogočilo še večjo utrditev socialističnega režima in konec spletkarjenja nekaterih vatikanskih krogov proti poljski državi.

Nova država v Afriki

6. marca 1957 bo nastala v Afriki nova neodvisna država. To je po večletnih prizadevanjih prebivalstva Zlate obale in Toga v Zahodni Afriki potrdil britanski parlament s soglasnim sklepom. Nova država bo neodvisna v okviru britanskega Commonwealtha.

Med delegati in povabljenci

VIII. kongresa Komunistične partije Italije se je udeležilo 1061 izvoljenih delegatov in nad 700 povabljencev, poleg velikega števila novinarjev. Med povabljenci je bil tudi napredni italijanski pisatelj Alberto Moravia, ki ga vidimo na sliki v prijaznem razgovoru s tov. Pen Čenom, članom politbiroja KP Kitajske, kateri je vodil kitajsko delegacijo

Zaključki tovariša Togliattija na VIII. kongresu KPI

Tov. Togliatti je po diskusiji o poročilu CK povlekel zaključke. Že v začetku svojega zaključnega govora je pripomnil, da ne bo veliko govoril, ker se je politična komisija veliko bavila z vsemi vprašanji, ki so bila postavljena na kongresu. Če se ne dotika teh vprašanj, je dejal Togliatti, ne pomeni, da niso važna, nasprotno, nekatera so celo odločilnega pomena za določitev italijanske poti v socializem, kot je n. pr. agrarno vprašanje.

V prvem delu svojih zaključkov je govornik poudaril, da o VIII. kongresu obstajata dve sodbi: sodba KPI in sodba drugih. To pomeni, da je javno mnenje v Italiji in v tujini sledilo kongresu, kar je umevno zaradi važnosti KPI in njenih odločitev. Nato se je Togliatti bavil s poročanjem novinarjev, katerim je bil že v začetku kongresa naslovljen poziv, naj pišejo resnico. To se je v določeni meri tudi zgodilo, čeprav so nasprotnikovi listi večkrat poročali v teku kongresa o izmišljotinah. Govornik je pokazal na protislovja v poročanju novinarjev in jih pozval, naj se zedinijo, da bodo vsaj povedali nekaj originalnega, ne pa vedno pisali po istih shemah.

Za vse nasprotnike pa velja načelo, da so komunisti glavni sovražnik, po katerem je treba biti. Nasprotnikovi novinarji se držijo hitlerjanskega reka, da je treba lagati proti tistim, ki se hočejo diskreditirati, ker bo na ta način vedno nekaj ostalo. Razumemo pa, da celo tisti novinarji, ki bi se hoteli držati resnice, ne morejo tega delati, ker jim vsiljujejo, kako morajo pisati.

Sodba o razpravi — je dejal Togliatti — je pozitivna. Diskusija je bila resna, globoka, kritična analiza partijske linije, ki je bila v teku razprave poglobljena, točneje določena in v nekem smislu tudi prenovljena. Kongres je pravilno pokazal nekaj nestrpnosti do tistih tovarišev, katerih govori so bili vsebinsko usmerjeni le k sprejemanju, niso pa vsebovali kritik in poglobljene izdelave vprašanj. Večji del diskusij je bil dober in bo znatno pripomogel k napredovanju partije.

Precej splošen pojav je bil ta, da večkrat ni bila razvidna povezava med kritično preučitvijo in poglobitvijo partijske linije. Prisotni kadri dobro poznajo partijo in vedo, kakšna mora biti povezava med dojemanjem partijske linije in organizacijskim stanjem. Povezava med teorijo in prakso po vseh vprašanjih mora vedno biti pričujoča, če nočemo, da postanejo naše razprave akademskega značaja.

Naša politika je vedno sestavljena iz akcije in izdelava političnih direktiv se mora vedno zaključiti s preučitvijo akcijskih pogojev in z določitvijo ciljev, ki jih je doseči.

Bile so visoko pozitivne kritične intervencije, druge pa manj pozitivne. Mnenja sem — je rekel Togliatti — da je bila kritika v nekaterih intervencijah pomanjkljiva, predvsem zaradi negotovosti in površnosti in celo zaradi določenega zamolčanja. Te stvari nam ne pomagajo. Morda to izhaja iz nerazumevanja in nepopolnega pristopa k političnim stališčem partije. Toda ti tovariši bi se bili morali še pred svojim nastopom osvoboditi tega duševnega stanja. Partiji se pomaga tudi, ko gre za kritiko, ki odklanja določena stališča, samo da je odkrita, globoka in brez zamolčavanja. Tako bo znala partija oceniti, kaj je v tej kritiki.

Odkritosrčnost v diskusiji

Meglenosti, ki so kakšenkrat zakrite z besednimi igrami, ne koristijo, ne pomagajo. Predvsem je treba biti odkritosrčni. Odločno je treba odklanjati obdolžitev, da je bila diskusija pred kongresom nekaj vnaprej pripravljenega in v določenem trenutku preprečenega.

Nihče ni bil v naših vrstah označen kot sovražnikov agent. Nekaterim tovarišem je bilo rečeno, da so prinašali in razvijali sovražnikove argumentacije, kar škoduje partiji. To pa ne pomeni nazvati tiste, ki se ne strinjajo s partijsko linijo, kot razredne sovražnike ali sovražnikove agente. Tovariši, o katerih je bilo znano, da se ne strinjajo s partijsko linijo, so bili izvoljeni v komisije, ki izdelujejo najvažnejše dokumente kongresa.

Ti tovariši so popolnoma svobodno diskutirali v svoji celici, sekciji in federaciji, nekateri so bili izvoljeni za delegate kot n. pr. tov. Giolitti, ki ga radi vidimo v svoji sredi, čeprav je v sporu z nekaterimi stališči naše partije.

Toda pri tem je treba pripomniti, da pomeni zamolčavanje v kritiki ne strinjati se z obrambo partijske politike, s tem, kar je bilo napravljenega, zahtevati naj bi partijski organi izginili s pozorišča, ko gre za takšno diskusijo, kot smo jo imeli. Takšen način postavljanja stvari je nepojmljiv, ker ga nobena, ne samo borbena razredna partija, stranka ne dopušča. Mi nismo skrili negativnih elementov naše politike in jih niti ne nameravamo prikriti. Nobena razprava ni bila ostra in globoka, kot je bila sedanja. Nikdar prej se stvari niso postavljale na tak način, ko se je začela razprava za prenovitev in okrepitev partije ter za popravo zagrešenih napak.

Ni res, da je bila v poročilu CK nakazana samo ena napaka, t. j. pomanjkljivo delovanje na ženskem polju. Govorilo se je o tej napaki kot o zelo težki napaki, govorilo pa se je tudi o drugih napakah, predvsem ko se je reklo, da prenovitev pomeni nekaj več in ne le naštevanje običajnih pomanjkljivosti.

Takšno postavljanje kritike je privedlo celo dobre, poštene tovariše do malenkostnega odnosa do naše politike. Padlo se je celo v filološko razpravo. Kaj pomeni beseda «vzor»? Rekli smo, da je socialistična izgradnja v Sovjetski zvezi prvi tak vzor in nihče ne more zanikati te stvarnosti. Rekli smo, da so danes še drugi vzori, rekli smo, da nobeden od teh vzorov ne sme biti hlapčevsko posneman.

Ne bi želel, da bi za to filološko kritiko tičala ideja Saragata, ki je pred dnevi dejal, da je bila Oktobrska revolucija državni udar skupine fanatikov. Ne bi želel, da bi se za tako kritiko skrivala radikalna kritika proti vsemu sistemu, na podlagi katerega je bila zgrajena socialistična družba. To odklanjamo: če bi bilo res, da je ves sistem zgrešen, bi pomenilo, da se ne bi bili mogli doseči tisti rezultati, ki so se tam dosegli.

Stališče glede Madžarske

In tudi glede Madžarske. Ali bi bili morali reči, da ni bila vlada na Madžarskem v tistem trenutku legitimna? Povedali smo konkretne stvari, povedali smo jih točno in celo z nenavadno ostrino. Določili smo naše mnenje o napakah, ki so jih zagrešili tovariši na čelu vlade in partije. Zakaj bi bili morali reči, da tista vlada ni bila legitimna? Če bi to rekli, bi pomenilo, da mora kritika tam, kjer je oblast delavskega razreda in kmetov, prihajati do izraza na podlagi oboroženih akcij. Napake, ki so bile tam, zagrešene, so med drugim rodile tudi to posledico, da je del nezadovoljnih elementov izrazil svojo kritiko z orožjem in se postavil v vrsto s protirevolucionarnimi silami. Mi pa odločno odklanjamo takšno razlago, ki bi pomenila preiti na drugo stran.

Neodgovarjajoče je tudi sklicevanje na Gramscija. Gramsci se je na podlagi trditve, da revolucionarno gibanje izhaja iz notranjosti proizvajalnega procesa, postavil na čelo predstraže italijanskega delavskega razreda na političnem terenu za strmoglavljenje buržoazije v tistih zgodovinskih pogojih in za otvoritev poti k prevzemu oblasti s strani delavskega razreda. Gramsci se je odločno boril proti reformistom, je ostro polemiziral, ko je šlo za pravilno usmeritev delavskega razreda. Torej, ne šalimo se z Gramscijem.

Kaj tiči za tem? Ne bi hotel, da bi prišli do zaključka, da se lahko pride do novega položaja brez aktivnega posega revolucionarne predstraže, ker bi bilo to stališče korenito zgrešeno. Iz razvoja proizvajalnih sil izhajajo novi pogoji za borbo, a ne izhaja mirno korakanje k spremenitvi enega v popolnoma nasproten režim. Korakanje v socializem se ne uresničuje brez revolucionarne borbe predstraže delavskega razreda.

Tu se postavlja tudi vprašanje enotnosti, kot da bi proces k enotnosti ne privedel do novega načina pojmovanja sindikatov na primer, temveč k temu, da bi sindikat na podlagi enotnosti delavskega razreda lahko dosegel brez razvoja razredne borbe nadomestitev oblasti buržoaznega z oblastjo delavskega razreda.

Vprašanje združitve

Danes ni aktualno vprašanje politične združitve vseh naprednih sil delavskega razreda. Če bi se to vprašanje postavljalo na tak način, bi ovirali proces združevanja političnih sil delavskega razreda. Danes se je pojavilo zbliževanje med socialisti in socialdemokrati. Toda to zbliževanje nosi v kali elemente borbe, ker gre zato, da se premostijo pozicije socialdemokratske desnice. Po drugi strani desničarski socialdemokratski voditelji skušajo vsiliti ostalim socialistom svojo usmeritev. To je borba, ki se danes vodi.

Kako se vključujemo v to borbo? Ali morda s tem, da predlagamo združitev vseh treh strank? Če bi nekaj takega napravili, bi pomenilo, da nismo razumeli nič o sedanjem trenutku. Ne, mi moramo prispevati k tej borbi, razvijajoč svojo borbo proti reakcionarnim, oportunističnim stališčem socialne demokracije. Če bi prišlo do ustanovitve takšne socialistične partije, ki bi imela revolucionarno in razredno platformo, bi se pred nami odprle široke perspektive sodelovanja in tudi združevanja.

Prenovitveni preokret

Osrednje točke so za nas: zavest stvarnosti, točna opredelitev novih nalog, ki izhajajo iz razvoja te stvarnosti. Borbenost mora biti odlika partije bodisi v notranjosti kot glede na vprašanja zunanje politike.

Glede mednarodnih vprašanj je kongres pravilno poudaril, da smo obdržali, razvili in globili določene kritike. K gres je razumel vrednost kritik, to so razumeli tudi p stavniki bratskih partij.

Mi čutimo, da smo pred likim prenovitvenim preok tom mednarodnega komuni nega gibanja, toda tudi ta okret je borbena naloga, ki mora vršiti med nami in iz nas. Med nami, da doumem premostimo zgrešena stali zgrešene usmeritve, da zave čutimo, kaj je treba napra izven nas proti nasprotni proti sovražniku. Kongres razumel, da je treba misliti sovražnikovo akcijo, ki je varna in skuša z vsemi s stvi izpodbijati socialist svet.

Nevarnost je, da se ta na spremeni v katastrofo, kar dokazuje tudi seja atlantsk sveta, kjer so se rabili izr ki predstavljajo zelo resno pozorilo za vse. Ta grožnja zelo težka in bi bili bedaki naivneži, če tega ne bi vid Komunisti vsega sveta in ti deželi, ki jim grozijo, bi norci in neodgovorneži, če bi proti tej nevarnosti ukr li. Z zaskrbljenostjo vsak beremo vesti, ki prihajajo Madžarske o obstoju organ ranih subverzivnih središč nas zaskrblja, ker nam dok je težak prelom med zave socialistično predstražo in kimi množicami.

Pozdravili smo in pozdrav mo akcijo poljskih tovar ki so znali ne samo odpra to nevarnost, temveč so si li utreti veliko novo pol priznamo visoki politični poljskega delegata na tem k gresu in visoki politični voditeljev delavskega in ko nističnega gibanja Polj Predvsem se strinjamo s t da je treba povezati na

(Nadaljuje se na 4. strani)

Pozdrav tov. Stamboliča v imenu jugoslovanskih komunisto

V imenu Zveze komunistov Jugoslavije je prinesel VIII kongresu KPI tov. Petar Stambolič naslednji pozdrav:

V imenu Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije želim prinesti vam, delegatom kongresa in preko vas vsem članom Komunistične partije Italije najprisrčnejše pozdrave in topla voščila.

V nedavni minulosti in zlasti v drugi svetovni vojni so komunisti Italije in Jugoslavije uspešno sodelovali v boju za koristi svojih narodov in za stike dobrih sosedov med svojima dvema deželama. Po nekaj letih umetne prekinitve smo zdaj na najboljši poti, da se sodelovanje med KPI in ZKJ še bolj razširi tako v korist naših narodov kakor tudi v korist krepitve in razvoja socializma. K temu sta mnogo pripomogla obiska tovariša Togliattija v Beogradu in nedavno tudi delegacije vaše Partije s tovarišem Longom na čelu pri nas. K temu bo pripomogel tudi obisk delegacije ZKJ, ki bo te dni vrnila obisk Komunistični partiji Italije.

Skupno poročilo naših dveh partij, objavljeno letos v oktobru, je položilo trdne temelje za nadaljnje sodelovanje. V sodobnih pogojih boja za socialistični razvoj je zlasti važno, da izmenjavamo mnenja in gledišča v širokem krogu vprašanj, ki zanimajo naše članstvo, ter da prek skupnih razprav in razgovorov olajšamo drug drugemu bolj vsestransko in popolnejše proučevanje perečih vprašanj.

Zanimanje jugoslovanskih komunistov za kongres

Vaš kongres vzbuja veliko zanimanje komunistov Jugoslavije ne brez razlogov. Teze, ki so prišle v razpravo pred kongresom, kažejo s kolikšno resnostjo se je vaša Partija lotila proučevanja perečih vprašanj in nalog delavskega gibanja Italije. Naloge, ki čakajo zdaj delavsko gibanje v celoti, velevajo po svoji zamotanosti in po svoji veličini delavskemu gibanju sleherne dežele, da posebno resno obravnava tako konkretne probleme boja za razvoj socializma v svoji deželi kakor tudi probleme boja za socialistični razvoj na splošno. Iz takšnega načina obravnavanja konkretnih vprašanj se je razvila tudi koncepcija o italijanski poti v socializem.

Tako obravnavanje tega načelnega in pomembnega vprašanja je omogočilo, da so delavska gibanja posameznih dežel vnesla v izpolnjevanje svojih konkretnih nalog več dinamike in več realnosti. Zato je zdaj bolj kakor kdajkoli škodljivo poudarjati izkušnje delavskega gibanja katere koli dežele in vnaprej odklanjati izkušnje drugih. V več desetletjih boja za socializem smo si vsi pridobili določene izkušnje, postali smo bolj zreli, vsi pa čutimo tudi potrebo, da se učimo, da pazljivo proučujemo izkušnje drugih. Samostojnost delavskih gibanj, iskanje lastnih poti v boju za socializem na podlagi marksizma - leninizma hkrati terja tudi najširše, najbolj raznovrstne stike, spoznavanje, razprave, izmenjave izkušenj, sodelovanje med delavskimi gibanji posameznih dežel. Velikega pomena je, da je tudi XX. kongres KP SZ opozoril na te možnosti in na potrebo po različnih poteh v socializem. Priznati pa moramo, da so še komunisti, ki tudi zdaj s pridržki sprejemajo te teze.

Zgodovinski dokumenti o odnosih

V sedanjih pogojih čedalje večjega naraščanja sil socializma in čedalje bolj raznolikih in bogatejših izkušenj v boju za socializem dobivajo vprašanja pravilnih odnosov med delavskimi gibanji in partijami raznih dežel izreden pomen za njihov razvoj in zmago. Načela teh odnošajev, ki omogočajo nove pridobitve in prinašajo nove potrebe v mednarodnem delavskem gibanju, so bila zadnje čase vključena v vrsto dokumentov, ki so zgodovinskega pomena. Ti dokumenti so predvsem beograjska deklaracija vlade FLJ in ZSSR z dne 2. junija 1955, deklaracija o stikih med ZKJ in KPSZ, poročilo o stikih med KPI in ZKJ iz oktobra letošnjega leta, deklaracije sovjetske vlade o stikih med Sovjetsko zvezo in drugimi socialističnimi deželami z dne 30. oktobra letošnjega leta, poročilo vlade LR Kitajske z dne 1. novembra letošnjega leta o deklaraciji ZSSR in sovjetsko - poljsko poročilo z dne 18. novembra letošnjega leta.

Načelo popolne prostovoljnosti in enakopravnosti v medsebojnih stikih, načelo medsebojne konstruktivne kritike, izmenjava medsebojnih izkušenj in izmenjava mnenj o spornih vprašanjih, javnost medsebojnih stikov pred delavskim gibanjem, vse to je dobilo zelo velik pomen med delavskimi partijami. Razlike v glediščih posameznih vprašanjih boja za socializem ne smejo biti ne ovira za tovariško sodelovanje ne element šibkosti sil socializma. Iz takšnih stikov rasto tudi nove specifične oblike zdravega in plodnega sodelovanja ter socialistične solidarnosti.

Proletarski internacionalizem

Skoz to prizmo gledamo mi, jugoslovanski komunisti, tudi na vprašanje proletarskega internacionalizma; ne skoz spreminjanje tega vsebinsko bogatega pojma v frazo, marveč skoz napore partij, ki se bore za socializem, ki iščejo v svojih razmerah najboljša pota za široko vključevanje delovnih ljudi v boj za nove, socialistične družbene odnose. Skoz to prizmo gledamo in tako mi razumemo tudi tezo o specifičnih poteh v socializem. Proletarski internacionalizem lahko pride do popolne veljave samo, če zraste iz plošnega in posebnega v delavskem gibanju, če sloni na nauku marksizma-leninizma, na dosedanjih izkušnjah, boja za socializem, in če upošteva specifične pogoje tega boja v vsaki deželi.

Dogodki na Madžarskem so v tem oziru važen nauk. Prejšnji voditelji Partije delovnih ljudi Madžarske so frazarili o zvestobi proletarskemu internacionalizmu, niso pa upoštevali specifičnih, konkretnih problemov in nalog madžarskega gibanja. To je prizadejalo ogromno škodo razvoju socializma na Madžarskem, prav tako pa tudi proletarskemu internacionalizmu. Na drugi strani dimo kako so s pravilno po ko političnega in državnega v stva uredili tako važna v šanja socializma na Poljsk s tem pa tudi okrepili sile cializma na splošno.

In kadar se posamezni p stavniki ZKJ kritično dota jo posameznih pojavov v so nem delavskem gibanju, ne re tega zaradi pomanjkanja ta za mednarodno solidarn niti zato, da bi imeli nekak slepila za vsiljevanje jugo vanskih izkušenj v izgradnji cializma drugim, marveč de to zaradi velike zaskrbljeno da se ne bi ponovile hude pake, ki so privedle leta do znanih resolucij Inform roja glede Jugoslavije in popolne osamitve KPJ od ob lih komunističnih partij. stavniki ZKJ delajo to za zaskrbljenosti, da se ne bi novile napake, ki so privedle do nedavnih dogodkov na žarskem. Jugoslavija, njeno lavsko gibanje, njena ZK majo pri tem nobenih sebič računov, kajti takšne napa so v škodo vsemu delavske gibanju, koristim socialističn razvoja v celoti, torej tudi goslaviji.

Obdobje velikih odgovornosti

Mi delamo in se borimo občutkom, da živimo v obdo bju, ki zahteva od delavske gibanja in njegovih partij liko odgovornost. Hkrati pa zavedamo dejstva, kako so rasle sile socializma. Nagli r voj proizvajalnih sil, gospod ski razvoj, ki vodi k čedalj večji gospodarski enotnosti s ta, podružabljenje proizvajalnih sredstev v raznih deželah v ri ličnih oblikah, razvoj kolon nega vprašanja in vprašanja r voja nerazvitih dežel, naraščan vpliva delavskega razreda itd vse to utira pot socializm Zato zdaj sil socializma ni kor ne moremo izenačevati mo s silami dežel, v katerih delavski razred prevzel oblas Sile socializma se na vsem s tu prebijajo in prihajajo v veljave v raznih oblikah in b bi zelo škodljivo za delavs gibanje, če teh sil ne bi vid

(Nadaljevanje na IV strani)

Novi vodilni organi

Na VIII. kongresu Komunistične partije Italije so bili izvoljeni v Centralni komite naslednji tovariši, ki so prejeli s tajnim glasovanjem število glasov, kot je navedeno poleg vsakega imena:

1) Togliatti Palmiro 1022, 2) Longo Luigi 1021, 3) Adamoli Gelasio 1016, 4) Alberganti Giuseppe 998, 5) Alicata Mario 985, 6) Alinovi Abdon 1011, 7) Amendola Giorgio 964, 8) Banfi Antonio 1019, 9) Bardini Vittorio 988, 10) Barca Luciano 1007, 11) Barontini Anelito 1024, 12) Bartalesi Carlo 1025, 13) Bera Arnaldo 1009, 14) Berlinguer Enrico 1003, 15) Bianchi Bandinelli 1022), 16) Bitossi Renato 1008, 17) Boldrini Arrigo 1025, 18) Bonazzi Enrico 994, 19) Boni Onder 1023, 20) Brambilla Giovanni 1013, 21) Brandani Mario 1020, 22) Buffalini Paolo 1019), 23) Cacciapuoti Salvatore 1004, 24) Carrà Giuseppe 1024, 25) Cerreti Giulio 967, 26) Chiesa Luigi 1025, 27) Cicalini Antonio 1003, 28) Cinanni Paolo 1009, 29) Cocco Pietro 1025, 30) Colajanni Pompeo 1028, 31) Colombi Arturo 988, 32) Colombini Leda 1017, 33) Corassori Alfeo 1018, 34) Dalomonte Vittorina 1023, 35) D'Amico Vito 1020, 36) Degli Esposti Renato 1026, 37) Di Vittorio Giuseppe 979, 38) Di Giulio Fernando 903, 39) Dozza Giuseppe 1022, 40) Fabiani Mario 1009, 41) Fibbi Giulietta 1016, 42) Gessi Nives 1023, 43) Ghini Celso 978, 44) Gruppi Luciano 985, 45) Gullo Fausto 945, 46) Guttuso Renato 1021, 47) Ingrao Pietro 1016, 48) Jotti Leonilde 884, 49) Lajolo Davide 960, 50) Lay Giovanni 1027, 51) Lama Luciano 1022, 52) Leone Francesco 1009, 53) Li Causi Girolamo 1023, 54) Lizzero Mario 1018, 55) Luporini Cesare 1011, 56) Macaluso Emanuele 1003, 57) Manzocchi Bruzio 1012, 58) Marcellino Nella 1010, 59) Marchesi Concetto 1004, 60) Masetti Albertino 916, 61) Massola Umberto 1010, 62) Mazzoni Guido, 63) Miceli Gennaro 1024, 64) Montagnana Mario 1018, 65) Montagnani Piero 1018, 66) Nannuzzi Otello 1005, 67) Napolitano Giorgio 993, 68) Natoli Aldo 971, 69) Natta Alessandro 1022, 70) Negarville Celeste 1013, 71) Noberasco Giuseppe 1016, 72) Noce Teresa 993, 73) Novella Agostino 1025, 74) Orlandi Luigi 1024, 75) Pacchioni Aude 1025, 76) Pacini Erve 1018, 77) Pajetta Giancarlo 952, 78) Pajetta Giuliano 994, 79) Parodi Carlo 1029, 80) Pellegrini Giacomo 1025, 81) Perna Edoardo 1018, 82)Pesenti Antonio 1021, 83) Pessi Secondo 1018, 94) Pistillo Michele 1013, 85) Pizzoli Ilde 1020, 86) Reichlin Alfredo 987, 87) Roasio Antonio 1001, 88) Rodano Marisa 1002, 89) Romagnoli Luciano 995, 90) Rossi Raffaele 1026, 91) Scalambra Italo 1026, 92) Scaglia Umberto 1019, 93) Scappini Remo 1010, 94) Sceda Rinaldo 1019, 95) Sclavo Bruno 999, 96) Secchia Pietro 946, 97) Sereni Emilio 1016, 98) Silipo Luigi 1024, 99) Spallone Giulio 1007, 100) Spano Velio 1010, 101) Stimili Sandro 1018, 102) Sulotto Egidio 1000, 103) Tabet Duccio 1025, 104) Terracini Umberto 935, 105) Tesi Sergio 1023, 106) Tremolanti Ledo 995, 107) Trombadori Antonio 964, 108) Turchi Giulio 1014, 109) Vacchetta Ferdinando 1027, 110) Vianello G. Mario 927.

Kontrolna komisija

V centralno kontrolno komisijo so bili izvoljeni naslednji tovariši:

1) Scoccimarro Mauro 1025, 2) D'Onofrio Edoardo 1008, 3) Allegato Luigi 1031, 4) Amadesi Luigi 1023, 5) Balboni Luisa 1029, 6) Bei Adele 1024, 7) Bianco Michele 1030, 8) Bolognesi Severino 1030, 9) Bugliani Athos 1028, 10) Cirri Rineo 1031, 11) Donini Ambrogio 1029, 12) Ferrante Antonio 1027, 13) Ferrari Giacomo 1032, 14) Gaddi Giuseppe 1023, 15) Ghersi Pietro 1032, 16) Grassi Luigi 1028, 17) Grasso Anna 1032, 18) Grifone Pietro 1031, 19) Lampredi Aldo 1025, 20) Marchioro Domenico 1029, 21) Massini Cesare 1031, 22) Michetti Maria 1018, 23) Minio Enrico 1033, 24) Montagnana Rita 1018, 25) Montalbano Giuseppe 1032, 26) Parodi Giovanni 1034, 27) Picciotti Gino 1033, 28) Picolato Rina 1026, 29) Pirastu Luigi 1022, 30) Pizzorno Amino 1023, 31) Ravagnan Riccardo 1029, 32) Ravera Camilla 1032, 33) Re Pina 1027, 34) Robotti Paolo 1003, 35) Roncagli Leonida 1020, 36) Roveda Giov. 1021, 37) Sacchetti Walter 1031, 38) Santhià Battista 1025, 39) Sbandati Armido 1024, 40) Sciapparelli Stefano 975, 41) Scotti Francesco 1926, 42) Terenzi Amerigo 991, 43) Vaja Alessandro 1011, 44) Valli Arcangelo 1022, 45) Vannoni Carlo 1033 46) Vergani Pietro 1003.

Nadzorna komisija

V centralno nadzorno komisijo so bili izvoljeni:

1) Bosi Ilio 1029, 2) Fedeli Armando 1031, 3) Magnani Aldo 1034, 4) Polano Luigi 1032, 5) Sola Tiletto Guido 1032.

Novo vodstvo

Na prvi seji je novi Centralni komite izvolil iz svoje srede ožje vodstvo partije ter soglasno potrdil za generalnega sekretarja tov. Togliattija, za namestnika sekretarja pa tov. Longa. Ožje vodstvo sestavljajo tako naslednji tovariši:

1) Togliatti Palmiro, 2) Longo Luigi, 3) Alicata Mario, 4) Amendola Giorgio, 5) Colombi Arturo, 6) Di Vittorio Giuseppe, 7) Dozza Giuseppe, 8) Ingrao Pietro, 9) Li Causi Gerolamo, 10) Novella Agostino, 11) Pajetta Giancarlo, 12) Pellegrini Giacomo 13) Roasio Antonio, 14) Romagnoli Luciano, 15) Sereni Emilio, 16) Spano Velio, 17) Terracini Umberto.

Tajništvo

V tajništvo partije so bili izvoljeni: Togliatti Palmiro, Longo Luigi, Amendola Giorgio, Ingrao Pietro, Pajetta Giancarlo, Bonazzi Enrico, Bufalini Paolo.

KULTURA IN ZNANOST

Konstantin Simonov o stanju v sovjetski književnosti

● *Primer "Mlade garde" Fadejeva in njene dramatizacije*

● *Socialistični realizem ne sme biti šablonska formula*

nani kritik in dramaturg Kostantin Simonov je objav v decembrski številki časni «Novij mir» članek, v kate m obravnava pomanjkljivosti vjetske književnosti po vojni. monov zahteva, naj bi do kra pojasnili vzroke nazadovanja vjetske književnosti in dra aturgije v povojnih letih, krati pa osvetlili izraz «socia stični realizem».

monov skuša sam odgovoriti, kaj je prišlo do stagnacije so etske književnosti po drugi etovni vojni. Po njegovem je ivečja pomanjkljivost povoj k književnosti ne samo v škod vem vplivu Stalina in kulta ebnosti, marveč predvsem tu tedanjih nazorov, ki so izra li iz zahteve, da bi prevle li življenje z lepo barvo in ikrili pomanjkljivosti. Simo v pravi, da so na ta način ikazovali življenje z lažnive ati, pisatelji pa niso imeli volj «idejne trdnosti, da bi temu postavili po robu» in vedali resnico.

Kot primer poštenosti in real ga prikazovanja življenja na ja Simonov znano knjigo K. adejeva «Mlada garda». Simo v poudarja, da so bili v pr m delu te knjige dogodki ikazani tako, kot so se zares igrali v začetku vojne, ko je bil Don zaseden in ko so člani organizacije «Mlada garda» nu dili odpor sovražniku v zaledju. Bralci tega romana so ga ugodno sprejeli in so bili zadovoljni s prikazovanjem resničnih do godkov v romanu.

Toda v «Pravdi» se je poja vil članek «Mlada garda na o dru naših gledališč» katerega pobudnik je bil, kakor piše Simonov, sam Stalin. S predelavo romana je Fadejev zapravil štiri leta in kot človeku ter kot umetniku mu je bilo težko pri kazovati življenjsko resnico lažnivo, zato je pridal romanu ne katere nove osebe, izmed kate rih so nekatere uspele, nekate re pa ne.

Članek v «Pravdi» je med drugim očital, da je gibanje mladincev stihijsko, povsod in v vsem je terjal organiziranost, čeprav je v resnici ni bilo, in ni priznaval, da je bil v prvem času okupacije položaj zelo te žaven ter da je bil umik sov jetske armade neorganiziran. Po tedanjem uradnem mnenju je vse potekalo po načrtu in resni ca, kot jo je prikazoval Fade jev, je bila nesprejemljiva, po udarja Simonov.

Simonov pravi dalje, da so bili dramatiki še v težjem po ložaju, ker so se morali «ogniti ostrini». Ker niso stali na «čvr stih idejnih temeljih», so se v gledališčih čedalje pogosteje po javljala dela, v katerih so lažni vo prikazovali razmere in živ ljenjski standard, vsa pa so se končala s srečnim koncem.

Socialistični realizem

Skupina kritikov, ki je pove dala nekatere pomanjkljivosti tedanje dramaturgije, je bila leta 1948 na plenumu uprave pisateljev Sovjetske zveze po polnoma «razbita» in obtožena «tujih, sovražnih nazorov». Ra zen tega, kot piše Simonov, ne kateri gledališki kritiki dolgo časa niso bili sposobni ukvarja ti se z gledališko kritiko. Ne posredno potem se je pojavil v «Pravdi» članek «o protipar tijski skupini gledaliških kriti kov», ki je označil delo teh kritikov za «skoraj zavestno grobo dejavnost, ki prizadeva škodo sovjetski literaturi».

Simonov poudarja, da je bil pobudnik tega članka, ki je za masil usta gledališkim kritikom, prav tako Stalin. Škodljivost te ga članka zo sovjetsko literatu ro je bila velikanska in njene posledice je bilo čutiti vse do l. 1953.

Na koncu meni Simonov, da je bil poskus, potlačiti sleherno kritiko sovjetske literature in prekiniti vse kulturne zveze z Zahodom, škodljiv za sovjetsko literaturo in da je «čas pokazal, da je treba s kolektivnim pri zadevanjem povsem osvetliti to vprašanje».

V zadnjih odstavkih svojega članka razpravlja Simonov o iz razu «socialistični realizem» in meni, da ta izraz ni najbolj po srečen, da pa je v tem primeru vendarle važna vsebina, ne pa izraz. Simonov hkrati poudarja, da je nastala spričo lažnih so cialističnih del, ki so jih «v po vojnih letih označevali kot zgled socialističnega realizma», zmeda ne samo med sovjetski mi pisatelji, marveč tudi med pisatelji v drugih socialističnih deželah.

Potem ko se povrne Simonov spet k temu terminusu, zagovar ja mnenje, da je treba povsem rehabilitirati «socialistični reali zem», da bi tako odstranil to zmedo.

Izbrana dela Prežiha Voranca

Ljubljanska Cankarjeva za ložba je izdala pred kratkim izbrano delo Prežiha Voranca. Izdaja vsebuje 4 zelo okusno opremljene knjige in obsega ro mane «Požganico», «Doberdob», «Jamnico» ter «Samorastnike» in druge novele iz izbora novel «Kanjuh iz Zagate». Izdajo sta pripravila in uredila Cene Vi potnik in Beno Župančič. Pri Cankarjevi založbi je prav tako izšel izbor iz beletristike pokoj nega Iva Brnčiča z naslovom «Balada». Izbor obsega tri zvr sti Brnčičevega leposlovja.

Napovedi ameriških geologov

Ameriški geologi napovedujejo, da bo približno okoli leta 10.000 (torej še 8000 let) na stopila nova ledena doba na zemlji. Ledeniki se bodo baje v Ameriki podaljšali do Velikih jezer, v Evropi pa do Baltiškega morja.

S premiere SNG "Kvadratura kroga"

V dvorani «Prvega maja» v Trstu smo prisostvovali premieri «Kvadrature kroga». Veseloigra Katajeva nam prikazuje sovjetsko mladino na eni izmed neizbežnih, a nelahkih etap porevolucionarnega razvoja. Dva mlada komsomolca, še študenta, se poročita, a sta v dvomih, kako spraviti v sklad svojo družbeno dejavnost in prepričanje s privatnim življenjem; in ljubezni koliko prostora naj oddelita? Ta pa kmalu zahteva svoje, četudi na glavo obračajoč njihove dotedanje pojme.

Poteku igre je polna dvorana gledalcev živo in z zanimanjem sledila. Talentirani igralski ansambel Starešiniča, Baloba, Tee Starčeve, Bogdane Bratuževe, Nakrsta in Požarja je nudil pod vodstvom režiserja Babiča živahno igro, kjer je bilo tudi smeha obilo. Morda je na gotovih komedijskih mestih motilo pretiravanje zgolj efektne igre, kar je sposobnim igralcem nepotrebno in je v škodo orisanju bogate ruske duševnosti.

Zelo nas je razveselil debut slušateljice Akademije igralske umetnosti v Ljubljani Bogdane Bratuževe, katero so zaradi sproščene in temperamentne igre vsi toplo sprejeli.

S. G. A.

Bolgarsko gledališče v Jugoslaviji

V začetku prihodnjega leta pride v Jugoslavijo na gostovanje bolgarsko narodno gledališče iz Sofije «Krsto Serafimov». Gledališče, ki bo seznanilo po daljšem presledku jugoslovansko javnost z bolgarskimi deli, bo najprej gostovalo v Beogradu, nato pa tudi v drugih jugoslovanskih središčih

Arheološka odkritja

V okolici Prilepa so jugoslovanski arheologi odkrili staro naselje, za katerega računajo, da je iz rimsko-bizantinske dobe. Poleg grobišč in obrambnega zidu, so odkrili tudi temelje 20 kamnitih hiš.

V Indiji govorijo 188 jezikov

◆ *Veliko število raznih jezikov ustvarja težave na vseh poljih*

Malo je dežel na svetu, kjer bi naleteli na tolikšno pestrost jezikov kot v Indiji, saj govore v tej deželi kar 188 jezikov. V to seveda niso všteti govori raznih rodov. Najpomembnejša jezikovna skupina je indo - arijska. Njene jezike govori nad 250 milijonov ljudi. Ti jeziki so se razvili iz indoevropskega mimo indoiranskega in sanskrta. Te jezike govore v vsej severni Indiji in na delu polotoka Dekan. Številčno najmočnejši je hindustanski jezik, za njim so hujrati in panjabi na zahodu, majratski jezik na severozahodnem Dekanu in bengalski na vzhodu.

Snovanje nacionalnega jezika

Prvi pismeni spomeniki teh jezikov so šele iz 13. stoletja, le bengalski je imel že prej bogato izvirno literaturo. Dravidski jeziki so se pojavili že prej, posebno tamul, ki ga govore na širokem področju srednje Indije. Prvi literarni zapiski so iz sedmega stoletja.

Začetki sanskrta nas vodijo v daljnjo preteklost, v dobo okrog petnajstega stoletja pred našim štetjem. Ta jezik ima podobno vlogo kot latinščina v romanskih jezikih. Dolgotrajen stik z islamom je ustvaril v severni Indiji novo narečje. Slovnica je podobna hinduski, besedni zaklad pa je popolnoma perzijski ali arabski. To je urdu, jezik horde, vojaškega taborišča. Muslimani hinduskega jezikovnega področja govore ta jezik, ki je dobil po islamu tudi literaturo.

Povsem razumljivo je, da želi imeti neodvisna Indija tudi nacionalni jezik. Neke vrste jezikovni kondominij, kakršnega poznamo na primer v Švici, je težko doseči v tako veliki deželi, kot je Indija. Zato ni čudno, da so leta 1949 proglasili hinduščino za narodni jezik. Takrat so določili, da je treba ta jezik poučevati po vseh indijskih srednjih šolah. Nastale pa so težave, zakaj pravica, da postane uradni jezik, gre hinduščini le zaradi številnosti. Drugi jeziki, ki imajo bogatejšo književnost in starejšo tradicijo, nočejo biti potisnjeni v ozadje. Posebno nasprotujejo ljudje, ki govore jezik tamul.

Hinduski jezik pa si bo šele moral priboriti veljavo. Obogatiti bo treba besedni zaklad, slog pa poenostaviti. V naglici sestavljajo učbenike. Predvsem pa se bodo morali odločiti, kateri hinduski jezik naj dobi veljavo uradnega jezika, ali tisti, ki ima največ narodnih besed, ali tisti s perzijskimi in arabskimi izrazi, ki so v rabi že od šestnajstega stoletja.

Nekateri skrajneži menijo, naj bi postal narodni jezik obli koslovno poenostavljen sanskrt, ki pa se ne razlikuje mnogo od hinduskega, ki ima največ zagovornikov.

Značilno pa je, da ustava določa angleščino kot državni jezik za prehodno obdobje 15 let. To dobo pa je zaradi «posebnih namenov» mogoče tudi podaljšati. Ta ukrep je bil dejansko pameten, saj Indija res ne more kar takoj prekiniti z edinim jezikom, ki jo veže z mišljenjem in tehniko civilizirane ga sveta.

Glasbeno tekmovanje

Sovjetski tisk je objavil vest, da pripravljajo v ZSSR mednarodno glasbeno tekmovanje v proslavo skladatelja Čajkovskega. Tekmovanje bo v Moskvi marca in aprila leta 1958. Podeljene bodo nagrade za klavir in violino, sodelovali pa bodo lahko mladi umetniki od 18. do 30. leta starosti iz vseh dežel. Tekmovalci bodo igrali dela klasičnih ruskih in tujih skladateljev, po eno delo nekega skladatelja lastne države in eno delo kakega sovjetskega skladatelja, napisanega za tekmovanje.

Mamila: dobrobit in poguba človeštva

Mamila ne ogražajo zdravje le posameznikom, ampak ostanejo nevarne celim narodom, če se njih uživanje ko razširi, da se razvije pravo «socialno bolezen», ir je to n. pr. v mnogih vzhodh deželah, žal pa tudi drugje. sebe, ki podležejo uživanju amil, kmalu niso več gospoda i samega sebe in ne znajo obadati svojih dejanj; niso več nikako delo, hkrati pa se ne tavijo niti pred zločinom, sa o da zadovoljijo svojo strast no lastnost imajo vsa mamila upno in ta je, da količina, ki očetka zadovolji uživalca, malu postane prešibka in jo ora ta neprestano večiti. Star ivalec mamila je pripravn storiti karkoli da se dokop e do svojega užitka.

Najnevarnejša mamila delimo tri skupine, pač glede na to katerih rastlin jih dobivamo. o so skupina opija, koke in dijske konoplje ali hašiša.

Surovi opij je strnjeni sok, ga dobimo iz narezanih gla e opijskega maka. Največ ga idelujejo na Kitajskem (65% etovnega pridelka), v Perziji 7%), Indiji (7%) in v Turji (6%). V Jugoslaviji pridelo jo 1,4% letne svetovne oizvodnje surovega opija.

Uživanje opija

V Evropi so mak razmero a zelo pozno spoznali; šele v III. ali XIV. stoletju, ko so zarádi njegovih mamilnih stnosti začeli uporabljati kot ravilo. Čar uživanja opija in egova moč, ki se ji uživalci ija do konca življenja ne mo o več odpovedati, pa Evropi sta nikoli zavladala.

Na Kitajskem so opij dolgo dli; kaditi so ga začeli šele oti koncu VII. stoletja in najbrž pod vplivom tobaka. adilec opija pade v nirvano. polsnu se mu blede in ves umljen posluša «harmonijo ra». Osvobojen zemeljske te se naslaja nad vsemi lepota vsemirja, pri tem pa pozab , da leži na umazani slama i v mračnem kotu kake uma ne opijske beznice. Ko se zbu je brez volje do življenja hrepeni le po novi količini mila. Opij mu uničuje telo značaj. Udje mu drhtijo, stra hujša in polt mu postane čas kar zelenkasta. Najmanjbolezen hitro zlomi človeka, je bil več let stalni kadilec ija.

Glavni alkaloid opija je morTega uporabljamo v zdravil. n za lajšanje bolečin, ker anjšuje občutljivost živčevja uspava.

Mamila, ki sodijo v drugo od naštetih skupinah, pa dobivamo iz listov koke, ki najbolje uspeva v Južni Ameriki, zlasti v Boliviji. Bolivija pridela dobro polovico svetovne proizvodnje kokinih mamil. Glavno mamilo, ki ga dobimo iz kokinih listov, je kokain. Na človeški organizem ima podoben učinek kot opij: začasno omrtvi občutljive vršičke živcev. Ker povzroča takoimenovano lokalno anestezijo, ga v zdravilstvu uporabljajo zlasti pri operacijah oči, grla in ušes, pa tudi za zdravljenje nekaterih očesnih bolezni.

Pridobivanje hašiša

Iz indijske konoplje dobivamo hašiš, ki je prav kot opij in kokain nevarno mamilo; uživanje hašiša je razširjeno po Bližnjem in Srednjem Vzhodu, pa tudi v Ameriki. Konoplja vsebuje alkaloid kanobinol, ki ga v zdravilstvu uporabljamo za zdravljenje nekaterih kroničnih bolezni, na primer astme, hripavosti itd.

Kot vidimo, so mamila za človeštvo tako dobrobit na eni kot poguba na drugi strani. V zdravilstvu so nam dragocena zdravila, njih prekomerno uživanje pa človeka popolnoma uniči. Mamila so v zgodovini povzročila prave vojne in nekaterim so prinesla neznanska bogastva, drugim pa nezaslišano bedo. Dandanes so mamila najzapeljivejše tihotapsko blago, saj njih cena doseže neverjetno visino. «Bela bolezen» — uživanje mamil — hudo razsaja tudi po ZDA, čeprav ne toliko, kot na Vzhodu in oblast je skoraj brez moči proti številnim bandam, ki tihotapijo mamila ter z njimi služijo težke denarje, hkrati pa zastrupljajo prebivalstvo te dežele.

Prosvetna društva v FLRJ

Preteklo poletje je izšel statistični letopis FLRJ. 24. poglavje letopisa obravnava področje kulture in umetnosti. Iz njega je razvidno, da obstoja v Jugoslaviji 3.472 kulturno-umetniških in prosvetnih društev. V Srbiji je teh društev 1.412, na Hrvatskem 804, v Sloveniji 967, v Bosni in Hercegovini 334, v Makedoniji 87 in v Črni gori 138. Kulturno-umetniška in prosvetna društva v Sloveniji imajo skupno 86.210 članov.

"Geographos" *nevidni planet*

Znanstveniki astronomskega observatorija na Mount Palomaru pri kalifornijskem mestu S. Diego so — kot trdijo — pred kratkim odkrili nov zelo majhen planet in mu nadeli ime «Geographos». Ob sporočilu tega odkritja so astronomi izjavili, da so novi planet odkrili na fotografskih ploščah. Zgleda, da se planet na svoji poti okoli sonca bolj približuje zemlji kot katero koli drugo nebesno telo (razen Meseca).

Leto na novem planetu traja 17 mesecev, v svojem kroženju okoli sonca dvakrat preseka zemeljsko krožno pot. Leta 1969 bo — po računih atronomov v S. Diego — oddaljen le sedem milijonov km od Zemlje. Premer novega planeta znaša le nekaj nad poldrugi kilometer in ga zato ni mogoče razločiti s prostim očesom.

Največji sinkrofazotron

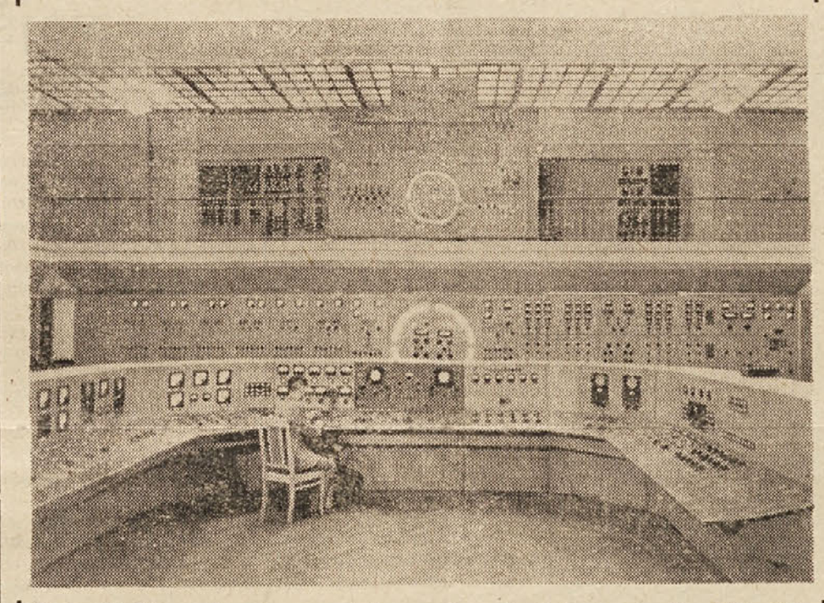

V Sovjetski zvezi zelo napreduje preučevanje jedrne energije. Kot morajo vsi priznati, so v ZSSR na tem polju pred vsako drugo deželo, celo tudi pred ZDA. Nekaj časa od tega so zahodni listi, radio in televizija sporočili javnosti, da je stopila v pogon prva atomska električna centrala na Angleškem. Pri tem pa so pozabili omeniti, da deluje takšna centrala v Sovjetski zvezi že preko leto dni in da je večja kot angleška. Prav tako se v ZSSR gradijo nove, večje atomske centrale, ki bodo predvsem služile za elektrificiranje sovjetskih predelov, ki niso bogati na vodi ali na drugih surovinah. Na sliki: kabina, iz katere vodijo delo največjega sinkrofazotrona na svetu. Sinkrofazotron je stroj za pospeševanje protonov in lahko razvije energijo 10 milijard kWh. Ta sinkrofazotron deluje v sovjetskem «atomskem mestu» Dudno ob ostali moskovskega morja. V tem mestu dela tudi znani italijanski fizik Bruno Pontecorvo, ki je pred leti odšel iz Anglije v ZSSR.

Prosveta v koprskem okraju

Na področju koperskega okraja, ki dejansko obsega vso južno Primorsko, obstoja 50 prosvetnih društev, od katerih pa jih deluje le 35. Na vse obsežno podeželje odpade le 25 društev. Iz tega sledi, da se prosvetno delovanje med ljudskimi množicami na vasi vse premalo uspešno razvija. Občuti se tudi veliko pomanjkanje pevovodij. V zadnjih letih je umrlo 15 starejših pevovodij, naraščaja pa ni. Prizadevajo si, da bi ustanovili novo šolo za pevovodje v Kopru.

Šolski sistem v ZSSR

V Sovjetski zvezi je šolski sistem enak za vse republike čeprav upošteva vse karakteristike poedinih narodnosti. Otrok se začne spoznavati s šolo postopoma s 3-leti, ko pride v otroški vrtec, ki ga obiskuje do 7 leta. To je dejansko njegov predšolski pouk, za katerega skrbijo specializirane vrtnarice.

Osnovna šola ima 4 razrede (od prvega do četrtega), ki jo obiskujejo otroci, od 7 do 11 leta starosti. Pouk je isti kot v sedemletkah in desetletkah. V osnovni šoli dobi otrok osnovne pojme o materinskem jeziku, računstvu, zgodovini, zemljepisju in naravnih vedah.

Sedemletna šola za učence od 7 do 14 let. Prvi štirje razredi so enaki kot v osnovnih šolah. Ko konča učenec sedemletko se lahko vpiše v šolo, kjer se bo naučil poklica, v srednjo šolo ali pa srednjo strokovno, ki ima štiri letnike (za učitelje, bolničarke itd.).

Srednja šola, ali desetletka ima deset razredov za učence od 7 do 17 let starosti. Ko je dopolnil to šolo in dal z uspehom poseben izpit, se dijak lahko vpiše na katero koli višjo šolo, ali pa v enega izmed višjih zavodov za tehnične vede.

Univerzitetni pouk vključuje univerze kot take (s tečaji od 5 do 6 let), višje specializirane zavode za tehnike, agronome, pedagoge, zdravnike itd., nadalje akademije in višje zavode s tečaji od 4 do 6 let.

Višje šole so odprte vsem, od 17 do 35 let starosti, ki imajo diplomo srednje šole. Ko je študent dovršil univerzo ali višjo šolo se lahko vpiše v 3-letni tečaj za znanstveno in profesionalno prakso. V tečaj imajo dostop tisti, ki so v posesti diplome.

Osnovna šola je obvezna na vsem ozemlju ZSSR, dočim je sedemletna šola obvezna v vseh večjih krajih. Kar se tiče desetletne šole so že začeli uvajati obveznost obiskovanja v glavnih mestih. Ta se bo postopoma raztegnila povsod. Obiskovanje višjih šol je prosto vsem učencem. Pouk, od osnovne šole pa do univerze, je brezplačen. Na univerzah prejemajo visokošolci šolske stipendije do 600 rubljev mesečno, seveda pod pogojem, da ne izgubljajo letnikov.

DOŽIVLJAJI MLADEGA MOŽA NA DAN POROKE

Don Juan Manuel

V nekem mestu je živel ugleden Maver s svojim sinom; le-ta je bil najboljši fant, kar jih je na svetu, samo da ni bil dovolj bogat, da bi lahko storil kaj velikega, kar je imel venomer v mislih; in tako ga je prevzela velika žalost, ker za njegovo dobro voljo ni bilo niti ficka v žepu. V tem mestu pa je prebival še neki Maver, vse bolj ugleden in bogat kakor oni, in je imel edino hčerko, ki pa je bila pravo nasprotje le-onemu mladeniču, kajti fant je bil lepih šeg in navad, deklina pa tako malopridna in narobočena, da živ krst ni hotel te vragulje za ženo. Pa stopi vrli mladenič nekega dne pred očeta, češ da dobro ve, da si spričo očetovega pičlega imetka ne more obetati, da bi lahko dostojno živel in da mu torej ne preostane nič drugega, kakor da klavrno životari ali pa odrine v beli svet, in zato da bo najpametneje — če oče ne nasprotuje — da si kjer koli že poišče nevesto, s katero bo lahko živel. Oče je odgovoril, da mu je takisto povšeči, in naj poišče nevesto, ki mu bo pogodu. Sin nato odvrne, če je tako prav, naj oče posreduje, da mu da le-oni Maver svojo hčer za ženo. Pri teh besedah je oče sila presenečen vzkliknil: kako pač more kaj takega naklepati, saj ga ni možaka na svetu, ki jo pozna in je ne bi vzel, pa naj je še tak berač. Sin pa ga je vseeno goreče prosil, naj mu pridobi njeno roko in je tako dolgo bezal vanj, da se je oče, čeprav se mu je to od sile čudno videlo, naposled le vdal in se kmalu nato napotil k dekletovemu očetu.

Dobra prijatelja sta bila; povedal mu je zatorej vse, kako je bilo z njegovim sinom in kako se je opogumil zasnubiti njegovo hčer; on da je zadovoljen in naj zatorej tudi dekletov oče v to privoli.

Ko je možak slišal svojega prijatelja tako govoriti, mu je odgovoril: «Zaboga, če bi to storil, bi vama bil zahrbten prijatelj; tako odličnega sina imaš, da bi jaz grdo ravnal, če bi privolil v njegovo nesrečo ali smrt; kajti predobro vem, če vzame mojo hčer, bo to njegova smrt ali mu bo vsaj smrt ljubša ko življenje. Nikar pa ne mislita, da tako govorim samo zato, da bi zavrnil vajino željo, ker če jo hočeta kljub vsemu imeti, mi bo prav povšeči, ako jo dam tvojemu sinu ali komur si hodi, samo da se je iznebim.»

Prijatelj se mu je toplo zahvalil za takšno pripombo, vendar ga je vnovič poprosil, naj privoli v zvezo, ki si jo njegov sin tako goreče želi.

Tako so ju torej poročili in privedli nevesto v ženinovo hišo; pri Mavrih je navada, da poročencema pripravijo večerjo, pognejo mizo in ju puste do drugega dne sama. In tako je bilo tudi tu; pa so bili starši in sorodniki enega in drugega hudo v skrbeh, ker so se bali, da bodo zjutraj našli mladega moža mrtvega ali strahovito zmrcvarjenega.

Ko sta bila mlada dva sama in sta sedla za mizo, pogleda ženin, še preden je prišla mlada žena do besede, okoli mize, zagleda svojega lovskega psa in se zadere nadenj precej rezko: «Pes, prinesi mi vode, da si umijeva roke!» Pes ne uboga; zato se mož raztogoti in še ostreje ponovi svojo zapoved; pes pa spet ne uboga. Tedajci plane mladi mož srdito izza mize, zgrabi meč pa z njim nad psa; pes to videvši jo pobriše, mož hajdi za njim in oba čez mize in klopi in pečico, kar naprej tako, dokler psa ne dohiti. Pri priči mu odrobi glavo in noge, ga razseka na drobne kose in oškropi s krvjo stene in mizo in vse posodje.

Tako togoten in okrvavljen se povrne za mizo, spet pogleda naokoli, zagleda psička v njenem naročju in mu zapove, naj prinese vode; in ker ga psiček ne uboga, vzklikne: «Kako, gospod lenuhec, mar nisi videl, kako sem opravil z lovskim psom, ker me na zapoved ni ubogal? Tako ti povem, če se boš le še trenutek obotavljal, opravim s teboj kakor z onim.» In ker ga psiček seveda ni ubogal, je možak vstal, ga zgrabil za noge, ga treščil ob steno in ga, še hujši kakor prej, razbil na tisoč koscev.

Tako divji in razbrzdan se je usedel nazaj za mizo in spet pogledoval naokoli; žena je vse to opazovala in si mislila, da je pač iz uma, zato ni niti črhnila. On pa je prežeč takole naokoli zagledal svojega konja (imel je samo enega) in se je jezno zadrl nadenj, naj mu prinese vode; konj pa ni ubogal. Tedaj je možak zarjul: «Kako, kljuse, mar misliš, ker nimam drugega konja, da boš kar takole živel in ne boš izpolnjeval moje volje? Pri bogu, kakor onadva, boš tudi ti z vsem, kar na zemlji živi, umrl bridke smrti, če me ne boš na besedo ubogal!» Konj se ni ganil. Ko je možak videl, da ga ne uboga, je stopil k njemu, mu odrezal glavo in je, togoten kakor je le mogel biti, konja razkosal.

Ko je torej žena videla, kako je pokončal svojega edinega konja in da s takšno strašno smrtjo preti vsakomur, ki ga na besedo ne uboga, je izprevidela, da to nikakor ni puhla šala, in se je tako ustrašila, da ni več vedela, ali je še živa ali že mrtva. On pa je pihal od jeze in je ves okrvavljen sedel nazaj za mizo in prisegel: pa če bi imel tisoč neposlušnih konj, dedcev ali žensk v svoji hiši, vse bo pokončal; potem je sedel in gledal naokoli, s krvavim mečem na kolenih.

In ko je pogledal sem in tja in ni opazil nobenega živega bitja več, je uprl svoje strašne oči v ženo in ji rekel, sila razkačeno, še vedno z golim mečem v roki: «Vstani in mi prinesi vode, da si umijem roke!» Gospe je bilo pri srcu kakor da je že razsekana na drobne kose; že je poskočila in mu prinesla vode. Tedaj je vzkliknil: «Ha! To sem bogu hvaležen, da si me ubogala, kajti, ker so me oni trije bedaki tako razkurili, bi sicer bilo tudi po tebi, kakor je bilo po njih.» Nato ji je zapovedal, naj mu da jesti, in je ubogala; zarjul pa je tako, da je že mislila, da ima glavo v črepinjah. In tako je to bilo vso noč in žena ni niti mrdnila, marveč storila vse, kar koli ji je zapovedal. Ko sta za kratek čas zadremala, ji je rekel: «Tak sem, da ne morem v miru zaspati; poskrbi, da me ne bo nihče zbudil, in mi pripravi dober zajtrk!»

Drugo jutro, že navsezgodaj, so se zbrali očetje in matere in tete pred vrati. In ker je bilo notri vse tiho, so bili v strahu, da je mladi zakonski mož nemara mrtev ali ranjen, in ta skrb jih je še bolj prevzela, ko so skozi špranje v vratih zagledali samo ženo. Komaj jih je ta opazila pri vratih, že se je priplazila tiho in plaho do vrat in jim hitela šepetati: «Nesrečni ljudje, kaj vendar hočete? Kako se drznete priti k vratom in tu kramljati? Molčite, sicer bo po vas!»

Ko so ti zunaj to slišali, so se močno začudili. Ko pa so zvedeli, kako sta mlada zakonca prebila noč, so mladega moža hvalili, ker si je znal tako imenitno pomagati, da je pometel v svoji hiši. Posihmal je bila njegova ženica takšna, da jo je lahko okoli prsta ovil, in sta srečno živela.

Neki dan po tem je pa hotel tast posnemati svojega zeta in je tudi on pokončal svojega konja; a žena mu je rekla: «Nikar no, stari! Prepozno si si umislil. Midva se že poznava!»

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Splošna stavka nameščencev podjetja ACEGAT

▲ *V sredo popoldne se je vrnilo na delo osebje prevoznih sredstev*

▲ *Agitacija vse kategorije se nadaljuje*

V torek so stopili v stavko vsi nameščenci občinskega podjetja Acegat. Zaradi stavke je ostalo mesto do srede popoldne brez vsakega občinskega prevoznega sredstva, če izvzamemo nekaj privatnih avtobusov, ki so jih najeli za to priliko z namenom, da bi razbili stavko, kar pa se ni posrečilo. Na sestanku, ki so ga imeli stavkajoči v sredo zjutraj, so se domenili, da se osebje nameščeno pri prevoznih sredstvih vrne takoj na delo. S tem so še enkrat pokazali svojo dobro voljo in razumevanje za potrebe vsega prebivalstva. V četrtek popoldne so stavkali tri ure. Včeraj je ostalo osebje deloma ukinilo stavko. Toda če bo upravni svet še nadalje vztrajal na svojem stališču, ni izključeno, da bodo zopet stopili v stavko.

Kot znano so nameščenci tega podjetja že več časa v agitaciji, ki se je pa v zadnjem času zaostrila. Upravni svet, namesto, da bi sprejel pogajanja za novo delovno pogodbo, na katero čakajo uslužbenci že tri leta, je trdovratno zavrnil vse njihove, tudi minimalne zahteve.

Upravni svet se izgovarja, da je finančno stanje podjetja zelo kritično in ugotavlja, da je predvidena skoro milijarda lir primanjkljaja v bodočem proračunu. To seveda ne more biti zadosten razlog, da ne bi uslužbencem priznali njihovih pravic, ki jim pritičejo na osnovi delovne pogodbe. Dejstvo je, da upravni svet danes ne spoštuje več niti sporazuma, ki je bil dosežen na občini 6. oktobra, ko je bila že napovedana splošna stavka. Takrat so se obvezali, da bodo začeli pogajanja. Namesto tega pa je upravni svet vedno zavlačeval zadevo.

Nedopustno je, da skuša upravni svet naložiti na ramena uslužbencev posledice slabega upravljanja. Če danes ni denarnih sredstev, da izpolnijo vsaj minimalne in upravičene zahteve uslužbencev, je to stvar, ki je ni mogoče pripisati osebju. Za tako stanje nosi izključno odgovornost edino le upravni svet, ki je isto tako dolžan, da ugodno reši nastali spor. Uslužbenci so do sedaj pokazali dovolj potrpežljivosti in dobre volje, da se zadeva reši brez posledic za vse prebivalstvo.

Urnik naših svetovalcev

Spodaj navedeni naši občinski svetovalci sprejemajo stranke v naslednjih dneh in urah:

Ernesto Radich — na sedežu sekcije KP pri Sv. Jakobu, ul. S. Zenone, vogal z ul. Giuliani, vsak ponedeljek od 20. ure dalje.

Alceo Luchesi — na sedežu prosvetnega društva pri Magdaleni, Strada di Fiume 3, vsako sredo od 20. ure dalje.

Claudio Tonel — na sedežu sekcije KP Stara Mitnica, ul. Madonnina 19, vsak ponedeljek od 20. ure dalje.

Govor tov. Stamboliča

(Nadaljevanje z 2. strani)

in če bi jih podcenjevali.

Prav pa nimajo tudi tisti, ki povzemajo iz nedavnih dogodkov na Madžarskem samo pesimistične sklepe za razvoj socializma. Ti dogodki lahko samo razočarajo ljudi, ki mislijo, da pojde razvoj socializma ter odstranjevanje negativnih pojavov in ostankov minulosti v mednarodnem delavskem gibanju zlahka, brez ovir in trenj. Dogodki na Madžarskem pomenijo po našem mnenju tudi udarec za socializem. Toda ti dogodki bodo hkrati zdramili sile in dali pobudo za ureditev važnih vprašanj v delavskem gibanju, ki so ovirala njegov razvoj in ki so privedla do tako žalostnih dogodkov.

Razvoj in zmaga socializma sta odvisna zdaj od vrste činiteljev. Ni dvoma, da je tempo tega razvoja v veliki meri odvisen od nas samih, od vseh zavestnih sil delavskega gibanja.

Ko še enkrat pozdravljam vaš kongres, se mi zdi potrebno, da pred vami, dragi tovariši, izjavim, da mi, jugoslovanski komunisti, z velikimi simpatijami spremljamo napore KPI in njenega vodstva, da bi v svojem delu dosegli nove uspehe. Trdno smo prepričani, da bo tudi ta kongres pripomogel k nadaljni krepitvi italijanskega delavskega gibanja in vseh demokratičnih sil dežele, kar je tudi v korist narodov Jugoslavije ter vseh dežel in gibanj, ki se zavzemajo za mir in napredek na svetu.

Naša intervencija za slovenske šole v pokr. svetu

Predvčerajšnjim je bila zadnja seja pokrajinskega sveta v tem letu. Na dnevnem redu je bilo več točk zgolj upravnega značaja. Zanimivi del seje pa je bil nedvomno v času vprašanj na predsednika in upravni odbor. Tovariš Postogna je postavil vprašanje ladjedelnice Sv. Roka, o čemer je predsednik zagotovil, da se bo zanimal. Tovariš Luchesi je dosegel od predsednika, da se bo zavzel v mejah možnosti za povoljno rešitev spora v Acegatu.

Svetovalec tov. *Šiškovič* se je na seji zavzel za slovensko Realno gimnazijo in Trgovsko akademijo, ki se nahajata kar se tiče prostorov in učnih pripomočkov v zelo slabih razmerah. Realna gimnazija še danes nima primernih prostorov, ki bi odgovarjali važnosti in potrebam take šole. Zaradi tega se mora vršiti pouk v dveh razredih popoldne, en razred pa mora imeti pouk v risalnici. Naš svetovalec je tudi nakazal, kako bi se zadevo lahko uredilo in sicer, da se — v pričakovanju boljše ureditve — dodeli tri prostore, ki so bili svojčas rekvirirani za družine iz poškodovanih hiš. Slednje bodo namreč namestili drugje. Tudi kar se tiče didaktičnega materiala je slednji zelo pomanjkljiv. Drugo vprašanje je Trgovska akademija, ki tudi nima odgovarjajočih prostorov in opreme. Pomanjkljiva je tudi knjižnica za dijake in profesorje. V zaključku je tov. Šiškovič vprašal predsednika pokr. sveta ali mu je to stanje znano ter predlagal, naj bi se osebno prepričal na kraju samem in nato ukrenil vse potrebno, da se stanje na obeh šolah izboljša.

Na besede tov. Šiškoviča je predsednik Gregoretti odgovoril, da je treba upoštevati dejstvo, da so slovenske šole v izrednem položaju. Dejal je tudi, da je uprava napravila, kar je bilo v njeni moči, a da tu gre za rešitev vprašanja na radikalnejši način, t. j. z gradnjo novih poslopij, kar je bilo že predvideno, a se je moralo odložiti zaradi drugih nujnih zahtev, da pa je to vprašanje še vedno v preučitvi in v programu nove pokrajinske uprave. Na koncu je zagotovil, da se bo zavzel pri pristojnih oblasteh zato, da se zadeva uredi, v kolikor je mogoče.

Pri vprašanju tov. Jurage, ki je zahteval, naj se vendar začne diskusija o prosti coni, se je dr. Delise, odbornik za proračun dejansko izrekel proti tej diskusiji, če ne more temeljiti na podlagi konkretnega načrta. Vsekakor pa se bo diskusija vršila na eni izmed prihodnjih sej po novem letu.

Seja se je zaključila z voščili presednika, s pozdravnimi besedami tov. Weissa, odv. Antoninija in s prečitanjem pisma generalnega tajnika, ki je voščil pokr. svetu vse najboljše v novem letu.

V Nabrežini sprejeta resolucija o gospodarskih problemih

Devinsko-nabrežinski občinski svet je prejšnji četrtek razpravljal o resoluciji, ki se zavzema za rešitev gospodarskega vprašanja našega mesta in področja ter o izbiri prostora, na katerem bo ustanova IACP gradila novo stanovanjsko hišo. Občinski svet je razpravljal o tej zadevi, ker mora dati na razpolago potrebno zemljišče brezplačno.

Resolucijo o gospodarski problematiki je predložil svetovalec Cimadori (PSDI). Dokument, ki ga je po krajši razpravi občinski svet soglasno odobril, podčrtuje že uvodoma potrebo, da se okrog gospodarskih problemov in zahtev mobilizira vse prebivalstvo, ker vlada ni pokazala nobenega namena, da bi rešila to vprašanje. V resoluciji so postavljene naslednje zahteve: sklicanje širšega sestanka predstavnikov vseh občin, za kar naj da pobudo pokrajinski svet, intervencija pri vladi za sestavo zakonskega osnutka za Trst, ki naj vsebuje ustanovitev integralne proste cone, ustanovitev avtonomne dežele, povrnitev Trstu vseh tradicionalnih pomorskih prog, ojačenje trgovinske mornarice, razvoj prometa s tradicionalnim zaledjem, ojačenje železniških in cestnih zvez z vsemi deželami, ki so zainteresirane za tržaško pristanišče.

O stanovanjskem vprašanju in gradnji nove stanovanjske hiše, je spregovoril odbornik tov. Albin Škrk, ki je podčrtal potrebo še drugih hiš. Nova hiša za katero je občinski svet določil jusarsko zemljišče v Sesljanu, bo imela devet stanovanj.

Pred zaključkom so razpravljali precej na dolgo o zakupu dveh zapuščenih občinskih kamnolomov, ki jih namerava ta prevzeti nova zadruga in Mario Donda. Občinski odbor je dobil pooblastilo, da sklene zadevno pogodbo.

Popravek

V četrtek, tik pred zaključkom redakcije našega lista, smo prejeli od župnega urada v Dolini naslednji dopis:

«V Delu z dne 8. dec. 1956 ste v članku «Klerikalna špekulacija proti tov. Lovrihi» objavili stavek *...da dolinski župnik ni dovolil, da bi se pevski zbor, kateremu je pokojni pripadal, udeležil pogreba»*. To je gola izmišljotina in laž. V smislu tiskovnega zakona Vas vabim, da objavite dolžni popravek v časopisu in sicer v tem tednu.

S spostovanjem

Franc Štuhec, župnik».

Ker smo dopis prejeli prepozno, si vsak naš komentar k dopisu pridržujemo za prihodnjič, čeprav menimo, je zelo malo demokratična in krščanska grožnja z zakoni, ker bi bili popravek objavili tudi brez nje.

Prejeli smo

Št. 2 «Galeba», lista za mladino, ki je tudi tokrat vsebinsko bogat in zanimiv. Notranje strani so tiskane v večbarvnem tisku. Številki je priložena slika pesnika Simona Gregorčiča

Gospodarski načrt za zgoniško občino

● *V nedeljo v Zgoniku prva občinska seja*

V nedeljo zjutraj je imel zgoniški občinski svet prvo sejo v jesenskem zasedanju. Ker niso utegnili izčrpati vseh točk dnevnega reda, je bilo sklenjeno, da bo prihodnja seja 6. januarja.

V začetku seje so svetovalci soglasno odobrili resolucijo, ki jo je predložil župan o gospodarskih problemih tega področja. V resoluciji poziva obč. svet pokrajinski svet, naj ustanovi poseben organ, v katerem bodo zastopani vsi občinski sveti. Omenjeni organ mora posredovati pri vladi za sestavo organičenega načrta, ki naj ga nato predloži v odobritev parlamentu. V načrtu mora biti prosta cona, okrepitev tržaškega trgovinskega brodovja, vzpostavitev tradicionalnih pomorskih prog in okrepitev cestnih in železniških zvez z našim zaledjem.

Nato je podal tov. Pirc izčrpno poročilo o delovanju občinske uprave. Pri tem se je razvila diskusija, posebno glede šole v Briščikih, za katero niso dale oblasti dovoljenja za otvoritev in to brez vsakega opravičila. Po drugi strani pa ni bilo za otvoritev italijanske šole v Zgoniku, ki jo posečajo samo 4 učenci nobenih ovir. Sklenjeno je bilo, da bodo na prihodnji seji predložili v odobritev protestno resolucijo zaradi takega ravnanja oblasti. Tov. Pirc je povedal, da je že pripravljen načrt za novo šolo v Zgoniku.

Župan je poročal tudi o bodočem gospodarskem načrtu, ki predvideva za 69 milijonov lir raznih javnih del. Svetovalci so v nadaljevanju odobrili poročilo o izvršenih javnih delih ter nato razne sklepe upravnega značaja.

Izvoljeni so bili revizorji računov, člani obč. davčne komisije in predstavniki v razne konzorcije. V teku seje je tov. Pirc poročal o pripravah za letošnjo božičnico, ki jo priredi občinska podporna ustanova. Obdarovani bodo vsi otroci od 3 do 12 let, 60 revnejših šolskih otrok bo dobilo še poseben paket predsednika republike, 80 občinskih revežev pa 5000 lir v gotovini.

Za kokošerejce

Zaradi vedno večjega razvoja kokošereje na kmetijah in proizvodnje piščancev za zakol v naši pokrajini, je Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo smatralo za potrebno, da sporazumno z uradom pokrajinskega živinozdravnika organizira posvetovalno sanitetno službo v kokošereji.

Omenjena služba, ki se vrši že nekaj mesecev, se je pokazala zelo koristna za našo kokošerejo. Poverjena je bila specializiranemu živinozdravniku zooprofilaktičnega poskusnega zavoda - sekcija za Furlanijo, ki je na razpolago rejcem z nasveti, nanašajočimi se na bolezni in zdravljenje perutnine, vsako prvo in tretjo soboto v mesecu pri Pokrajinskem kmetijskem nadzorništvu — ulica Ghega, štv. 6/I — tel. 23-927.

Posvetovalna služba in diagnoza se vršita brezplačno.

Rupnikovi „vojščaki“ besnijo

Zadnji odgovor «Katoliškemu glasu», ki ga je objavil naš list, je zadel v zgoniško sršenovo gnezdo kot strela z jasnega. Zato je začela dobro znana skupinica iz Zgonika zopet bruhati in sikati svoj strup proti našemu listu, zgoniškim tovarišem in tamkajšnjemu pevskemu zboru. Takega izrazoslovja, psovanja in prikritih groženj so pač zmožni samo elementi, ki nimajo v svojem slovarju boljših kritatic.

Takim zakrknjenim protikomunistom, ki s svojimi pobesnelimi izpadi ne delajo časti niti svoji stranki, se ne splača odgovarjati na dolgo in široko. Ko pa že besedičijo o «terorju», «umorih» itd., bi jih hoteli samo spomniti na vojno dobo, ko so vneto ploskali ljubljanskemu škofu Rožmanu in generalu Rupniku, ki jih naše ljudstvo še predobro pozna.

Zakrknjeni sovražniki vsega, kar je količkaj naprednega, ki skušajo podžigati v vasi na vsakem koraku sovraštvo in prepire, so si zaslužili na splošno pri vaščanih prezir. Zato je zaman vse njihovo besnenje proti poštenim vaščanom in tovarišem, ki so in bodo vedno ponosni na svojo preteklost, na prestane borbe, partizanstvo, trpljenje v fašističnih in nacističnih ječah. Zato bodo tudi vedno ohranili v hvaležnem spominu vse padle, ki so se žrtvovali zato, da sta bila fašizem in nacizem poražena, pa naj bo to Rupnikovim «vojščakom» po volji ali pa ne.

ZA TEDEN DNI

Sobota, 22. — Demetrij
Nedelja 23. — Viktorija (Zgoslava)
Ponedeljek, 24 — Adam Eva (zadnji krajec)
Torek, 25. — Božič
Sreda, 26. — Štefan
Četrtek, 27. — Janez Evanglist
Petek, 28. — Nedolžni otčiči

Zgodovinski dnevi

ZGODOVINSKI DNEVI
22. 1951 so fašisti ustrelili roja Ljuba Sercerja.

RADIO ODDAJE

SOBOTA: 12.55 Dalmatinske pesmi - 16. Utrinki iz tehnike in znanosti - 18.30 Glasba naše ma čke - 20.30 Zbor Slovenske filharmonije - 19.15 Postanek s poslušalkami - Teden v Italiji - 22. Paganini: Koncert št. 1 v C Duru

NEDELJA: 9. Kmetijska oddaja - 12. Oddaja za najmlajše - 13.30 Glasba po željah - Slovenski zbori - 19.15 Veliki Ljubezni - 20.30 Verdi: «Traviata», opera v 3 dej.

PONEDELJEK: 12.55 Kvintet Lisinski - 18.45 Orkester Cergoli - 21. Marjan Vouk: «Božični Triptih» - igrajo člani Radijskega odra - nato Božične pesmi raznih narodov - 24. Prenos polnočnice iz župne cerkve v Skednju

TOREK: 10. Prenos božične maše iz župne cerkve v Sv. Ivanu - 12. Božična voščila čencev osnovnih šol - 13. Glasba po željah - 16. Rossini: «Pepelka», opera v 2 dejanjih - 20.30 Sattner: Jeftejeva prisega - 21. Charles Dickens «Tri božiči» - igrajo člani Radijskega odra.

SREDA: 8.30 Kmečka godba Silvo Tamše - 9.40 Čajkovski: Romeo in Julija - 12.30 Orkester Srečka Dražila - 13. Glasba po željah - 16. Gogolj: «Revizor», veseloigra v 4 dejanjih, igrajo člani Radijskega odra - 18.30 Pisani balončki - 20.30 Slovenski oktet - 22. Odlomki iz Donizettijeve opere «La Favorita».

ČETRTEK: 12.55 Kmečki kvartet - 19.15 Sola in dom - 21. Dramatizirana zgodba - 22.15 Čajkovski: Simfonija št. 4.

PETEK: 13.30 Glasba po željah - 18.30 Z začarane police - 18.40 Ženski kvartet Večerica - 21. Umetnost in prireditve v Trstu.

GLEDALIŠČE

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

V soboto, 22. dec. ob 20.30 v Kontovelu — Robert Anderson: **«Caj in simpatija».**

V nedeljo, 23. dec. ob 16.30 v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7 — Rade Pregarc: **«Sagra».**

V torek, 25. dec. ob 15. uri v Sv. Križu — V. Katajev: **«Kvadratura kroga».**

V sredo, 26. dec. ob 16. uri na Opčinah — R. Pregarc: **«Sagra».**

KINO

Opčine

Sobota, 22. dec.: «Brlog tihotapcev» (Il covo dei contrabbandieri). Barvni film MGM.
Nedelja, 23. dec.: se ponovi.
Ponedeljek, 24. dec.: «Dogodivščina na dvoru» (Avventura a corte). Barvni film nalta.
Torek, 25. dec.: se ponovi.
Sreda, 26. dec.: «Deportiranci iz Botany Baya» (I deportati di Botany Bay). Barvni film Paramount.
Četrtek, 27. dec.: se ponovi.
Petek, 28. dec.: se ponovi.

Prosek

Sobota, 22. dec. ob 19.30: «Princ študent» (Il principe studente). Barvni film MGM.
Nedelja, 23. dec. ob 16: se ponovi.
Torek, 25. dec. ob 16: «Ustvarjena za ljubezen» (Fatta per amare). Barvni film MGM.
Sreda, 26. dec. ob 16: «I desperados». Barvni film Columbia.

Nabrežina

Sobota 22. dec.: «Mizar». Film Inalta.
Nedelja 23. dec.: se ponovi.
Torek 25. dec.: «Zeleni ogenj» (Fuoco verde). Film MGM.
Sreda 26. dec.: se ponovi.

Nabrežina - postaja

Sobota 22. dec.: «Cesta» (La strada). Film paramount.
Nedelja 23 dec.: se ponovi.
Ponedeljek, 24. dec.: «Upor na ladji 'Caine'» (L'ammutinamento del «Caine»). Barvni film.
Torek, 25. dec.: se ponovi.

Tržaški obč. svet sprejel našo resolucijo za upokojence INPS

◆ *Razprava o stavki pri Acegat*

◆ *Naše intervencije*

Stavkovno gibanje nameščencev Acegat je bilo predmet razprave na dveh občinskih sejah, ki sta bili prejšnji petek in v torek tega tedna. Poleg tega je občinski svet prejšnji petek odobril važno resolucijo o ureditvi pokojnin za upokojence INPS, ki jo je predložil naš svetovalec tov. *Radich.*

V zgoraj navedeni resoluciji izraža občinski svet svojo solidarnost upokojencem in vdovam, ugotavlja, da so pokojnine nezadostne in zato poziva vlado naj predloži v odobritev parlamentu že pripravljene zakonske osnutke, ki določajo povišanje najnižje pokojnine, izplačilo vsem starim delavcem pokojninske nagrade in preureditev določb glede pokojnin vdovam.

Svetovalca tov. *Muslin* in Novelli sta sprožila vprašanje uslužbencev Acegat, ki imajo z upravnim svetom številna nerešena vprašanja. Prikazala sta nujno potrebo, da se za zadevo zavzame občinski odbor in poudarila, da uslužbenci zahtevajo le to, kar jim pripada po vsedržavni delovni pogodbi.

O tem vprašanju se je govorilo tudi na naslednji seji in sicer v torek, ko je skušal župan Bartoli zagovarjati upravni svet podjetja in se izgovarjal, da ima slednje v bodočem proračunu velik primanjkljaj. Dejal je nadalje, da se občinski odbor ne more vmešavati v spor ki je nastal med upravnim svetom in uslužbenci. Izgovor župana seveda ni mogel zadovoljiti opozicije. Zato se je oglasil k besedi tov. *Muslin*, ki je znova zahteval posredovanje občinskega odbora.

V petek je odbornik Gridelli odgovoril na prejšnja vprašanja svetovalcev. Glede trolejbusne proge na Kolonkovec je zadeva v preučitvi. Kar se tiče podaljšanja proge št. 28 do Konkonela, tega ni mogoče zaenkrat izvesti, ker ni denarnih sredstev.

Župan Bartoli je v torek poročal, kako je sestavljena občinska komisija za preučitev splošnih vprašanj ter štiri podkomisije. V slednjih so tudi naši svetovalci tov. Pogassi, Sajovitz, Muslin, Gombač, Braun in Burlo.

Predstave in prireditve

Prosvetna prireditev dijakov

Gojenci Slovenskega dijaškega doma priredijo v soboto 22. t.m. ob 20.30 pod pokroviteljstvom P.D. «Škamperle» v dvorani na stadionu «Prvi maj» prosvetno prireditev. Na sporedu sta šaloigri «Prvi april» in «Burka o jezičnem dohtarju», balet ter slovenske in dalmatinske narodne pesmi, ki jih zapojeta kvartet in duet. Na prireditvi nastopi tudi domski mladinski pevski zbor. Vabljeni!

Šolska božičnica na Opčinah

Osnovna šola na Opčinah priredi jutri, v nedeljo 23. t. m. ob 16. uri božičnico za svoje otroke, ki bo v dvorani Prosvetnega doma.

Koncert „Primorca“

Pevski zbor «Primorec» iz Trebč priredi jutri, v nedeljo 23. t. m. ob 18. uri pevski koncert, ki bo v domačem Ljudskem domu.

Gregorčičev večer na Školjetu

Prosvetno društvo «Haas» priredi v petek, 28. decembra ob 20. uri na sedežu Gregorčičev večer. O priljubljenem slovenskem pesniku bo govoril predsednik SHLP Justo Košuta, ki bo tudi recitiral Gregorčičeve pesmi. Sodelovali bodo z recitacijami tudi domači mladinci in otroci.

Odbor priporoča članom da se udeležijo s svojimi družinami.

Proslava S. Gregorčiča v Saležu

V petek 7. t. m. je P.D. «Rdeča zvezda» v Saležu priredilo proslavo 50-letnice smrti Simona Gregorčiča. Prireditev je otvoril društveni odbornik Just Pegan, nakar je društveni mešani pevski zbor pod vodstvom Hermana Miliča ubrano zapel Gregorčič - Sattnerjevo «Nazaj v planinski raj». Predavanje o Gregorčiču je imel Justo Košuta, ki je obenem prednašal nekaj pesnikovih del, med temi tudi edino Gregorčičevo prozo, poudarek pesnikove socialne miselnosti «Govor o želodču». Gregorčičevo «Delavcem» je lepo recitirala Dušica Svetlič. Nazadnje je še pevski zbor zapel narodni «Soča voda je šumela» in «Sinoči je pela» in kot zadnjo še Gregorčič - Nedvedovo «Naša zvezda», ki je posebno ugajala. Ves večer je potekel v prijetnem razpoloženju ter privabil precejšnje število vaščanov.

Dobro obiskan pevski koncert

V nedeljo 9. t. m. je priredil pevski zbor s Proseka Kontovela v Prosvetnem domu na Opčinah zelo uspel pevski koncert. Na sporedu so bile narodne, umetne in partizanske pesmi. Proseško - kontovelski pevci so dobro znani naši javnosti, zato nič čuda, da je bila openska dvorana polna udeležencev. Lepo petje so poslušalci nagradili z dolgimi aplavzi.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem svojim odjemalcem in gostom
GOSTILNA IN TOBAKARNA «PRI MIČETU»
TREBCE 17

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem svojim gostom
GOSTILNA MOŽINA AVGUŠTIN
TREBČE 10

Vesele božične praznike in srečno novo leto vošči
TRGOVINA JESTVIN VIDAU
BANE

GOSTILNA ANTON ŽERJAL
ZABREŽEC 19
vošči vesele božične praznike in srečno novo leto.

TRGOVINA JESTVIN RADOVIČ DAVORIN
NABREŽINA (kamnolomi)
želi vesele božične praznike in srečno novo leto

TRGOVINA JESTVIN A. KRIŽMANČIČ
GROPADA 29
želi vesele božične praznike in srečno novo leto

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi
GOSTILNA MILKOVIČ
GROPADA

PROSVETNO DRUŠTVO «PRIMOREC» TREBČE
vošči vesele božične praznike in srečno novo leto

Zaključki tov. Togliattija

(Nadaljevanje z 2. strani)

prenovitve in razširitve socialistične demokracije z budnostjo in zavestjo, da mora partija ukrepati po položaju, ki vlada danes v svetu. Priznati moramo, da živimo v nevihti, to pa ne pomeni, da ni več sonca, da smo v razkrojevalni krizi. Ne, tovariši, ni tako. Mi vemo, da pride vsako toliko do kritičnih trenutkov, kot je n. pr. prišlo tudi leta 1939. Kljub temu je zgodovina razjasnila tudi tedanje stališče.

Zavedati se moramo, da graditi socializem ne pomeni korakati po ravni in široki poti. Najdejo se vijugaste poti, ki jih je težko prehoditi. Vse to je del zgodovinske nujnosti in naše borbe. Mi moramo vedno razumeti te stvari.

Kako lahko prispevamo k reševanju mednarodnih vprašanj? S tem, da ne izgubimo glave, mirnih živcev, čuta do stvarnosti, razredne zavesti. Osnovne delavske in kmečke množice niso izgubile svoje smeri ne na Severu ne na Jugu. Znale so razločiti razredno bistvo borbe, ki jo bojujemo. Razumeti so znale, da so bili nekateri ukrepi, čeprav težki in boleči, nujni.

Mi moramo prispevati k izdelavi velike politične akcije mednarodnega komunističnega gibanja. Moramo pa vedeti, kaj naj pomeni ta prispevek. Mi si ne zamišljamo, da predstavljamo kritično istanco vseh partij in vsega mednarodnega komunističnega gibanja. In tudi tisti tovariši, ki govorijo o soodgovornosti, naj se tega zavedajo. Odklanjamo provincialno ošabnost, s katero se v in izven partije, večkrat tudi v socialistični partiji, smatrajo dejanja velikih partij, kot so KP Francije, Poljske partije ali drugih sektorjev mednarodnega komunističnega gibanja. Prav posebno odklanjamo vsako frakcionaško dejanje.

Ostalim partijam lahko napravimo bratsko in prijateljsko kritiko. Lahko navežemo z njimi stike, da nam lahko naslavljajo svoje kritike. Toda predvsem moramo prispevati s svojim delom, s pravilno politično linijo KPI, s svojo aktivnostjo, s svojo borbo za dosego večine med italijanskim delavskim razredom, pravilno izdelujoč italijansko pot v socializem.

Glede italijanske poti v socializem je tov. Togliatti dejal, da se je o njej precej uspešno diskutiralo. Razprava se je pletla okoli vprašanja demokracije in svobode. Opozoriti pa je treba, da to ne sme biti nekaj akademskega.

Demokratične svoboščine so bolj ali manj široke, v kolikor jih delovni ljudje znajo izsiliti od buržoazije, ki je bila nekdaj nosilka teh svoboščin, sedaj pa zaradi spremembe svoje lastne strukture ni več v tem položaju. Zato je zgrešeno imeti te svoboščine za nekaj statičnega, za nek fetiš. Vsaka pridobitev na tem področju je rezultat določene borbe. Če ne bi bilo teh borb, če ne bi bilo akcije naše partije, delovnih množic, niti svoboščin ne bi v toliki meri. Mi se borimo za uveljavitev ustave, to pa ne pomeni, da bi z uveljavitvijo ustave dosegli vse. Socialistična demokracija pomeni nekaj več: pomeni izdelavo oblik neposredne demokracije, najširšo udeležbo delovnih ljudi in ljudstva pri vodenju gospodarstva in javnega življenja. Zato se borimo za občinsko in pokrajinsko avtonomijo, za ustanovitev dežel po vsej Italiji. In se lahko postavijo tudi nova vprašanja kot n. pr. vprašanje delavskih svetov, ki naj sodelujejo pri organizaciji proizvodnje in vodenja tovarn, kar bi privedlo do večjega socialnega napredka. Zato se je treba izogniti fetišev in poiskati v stvarnih pogojih nove oblike, ki jih je treba zahtevati.

Razprava ne sme biti akademska, marveč mora biti povezana z vsakdanjim delom, z izboljšanjem vsakdanje akcije. Glede kulture mi smo za boj med različnimi ideologijami zato, da se na konkretnem polju dokaže, kakšna je najpravilnejša ideologija. To je marksizem: ni katehizem, marveč metoda, je stalna izmenjava misli.

Tov. Togliatti je omenil zgodovino marksizma v Italiji, se sklieeval na filozofa Labriolo, ki je izdeloval svoje zaključke malo pozneje kot Marks in Engels. Italijanski marksizem je nekaj drugega kot marksizem v Nemčiji, Franciji in Rusiji. Togliatti je podal tudi primer Gramscija, ki je znal razumeti zgodovinsko stvarnost v Italiji.

Proti koncu svojih zaključkov je tov. Togliatti obsodil zahtevo ki je prišla s strani nekaterih tovarišev, naj bi se v partiji dovolila organizacija skupin, ki se ne bi podrejale volji večine itd. Komunisti se morajo boriti proti frakcionaštvu ob popolnem spoštovanju svobodne izmenjave misli.

Dejal je, da je zelo dober znak, da je bilo do kongresa že razdeljenih 1.100.000 partijskih izkaznic, kar predstavlja nedvomno velik uspeh, če se pomisli, da manjka še mesec dni do konca leta.

Na koncu je Togliatti ugotovil, da je prenovitev partije že v teku, da je partija enotna, kompaktna, da je partija razločuje nove naloge, ki jih ima v novi situaciji.